

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน
สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
ปีการศึกษา 2564

โยธิน พลเขต

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ชื่องานวิจัย การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
ระดับชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ชื่อผู้วิจัย นายโยธิน พลเขต

ปีงบประมาณ 2564

บทคัดย่อ

การฝึกทักษะพื้นฐานเป่าโหวดเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้เรียนการเป่าโหวด โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการพัฒนาเป็นอาชีพ จำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานการเป่าโหวด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 2) แบบทดสอบทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t – test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย ปรากฏผลดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.16/89.43

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.6796 แสดงว่าผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 67.96 หลังการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน มีทักษะการเป่าโหวดหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้านที่ใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด มีความพึงพอใจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยสรุป การเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานการเป่าโหวดของนักศึกษา นำความรู้ที่ได้จากการฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้นไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง ทำให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้น นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาโหวดสูงขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมและมีความสำเร็จลงได้จากความเมตตาช่วยเหลือของท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย ชนไฟโรจน์ ครูทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ ศิลปินแห่งชาติ ดร.ณัฐวุฒิ ภูมิพันธ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้านทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือ ให้คำแนะนำงานวิจัยฉบับสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ที่สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ และขอบพระคุณ นายศุภรกร พานิชกิจ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด พร้อมทั้งคณะครูอาจารย์ นักศึกษาที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณศิลปินพื้นบ้านอีสานทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องข้อมูล ตลอดจนท่านที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ความดีอันพึงมีในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน นับตั้งแต่บิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชา ญาติมิตร เพื่อนร่วมงานตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน เพื่อความสุขสวัสดิ์พิพัฒน์มงคลสืบไป

ผู้วิจัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
สารบัญ.....	ง
บัญชีตาราง.....	ช
บัญชีรูปภาพ.....	ฉ
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
หลักสูตรศิลปบัณฑิต	6
ความรู้เกี่ยวกับชุดฝึกทักษะ	16
ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี.....	28
องค์ความรู้เกี่ยวกับโหวด	29
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
งานวิจัยในประเทศ.....	37
งานวิจัยต่างประเทศ.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	
3	วิธีดำเนินการศึกษา..... 43
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 43
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 43
	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ..... 44
	การเก็บและรวบรวมข้อมูล..... 51
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 52
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 52
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 56
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 56
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 57
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 62
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 62
	สรุปผลการวิจัย..... 62
	อภิปรายผล..... 63
	ข้อเสนอแนะ..... 64
	บรรณานุกรม..... 66
	ภาคผนวก..... 72
	ภาคผนวก ก..... 72
	- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย..... 73
	ภาคผนวก ข..... 74
	- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 75
	ภาคผนวก ค..... 87
	- คุณภาพของเครื่องมือ..... 88
	ภาคผนวก ง..... 91
	- ผลการวิเคราะห์หาอำนาจจำแนก..... 91

ภาคผนวก จ.....	96
- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	99

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีหน้าที่อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ วิทยาการและวัฒนธรรมของชาติด้านดนตรีนาฏศิลป์ไทย และดนตรี-นาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นศูนย์กลางในการบำรุงรักษาฟื้นฟูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านดังกล่าว โดยกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความรักความ ห่วงแหน เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติและเป็นแหล่งพัฒนาและวิจัยบริการให้มีความรู้ด้าน ดนตรี-นาฏศิลป์ไทย ดนตรี-นาฏศิลป์พื้นบ้าน แก่ชุมชน และสถาบันการวิจัยอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ผลิตบุคลากรและศิลปินทางด้านดนตรี-นาฏศิลป์ ที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านดุริยางคศิลป์ ประกอบด้วย สาขาวิชาปี่พาทย์ สาขาวิชาเครื่องสายไทย สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย สาขาวิชาดนตรีสากล และสาขาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เป็นสถาบันการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรม ด้านดนตรี และการแสดงต่าง ๆ ทั้งมีการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ เผยแพร่จึงทำให้เป็นที่รู้จักอย่าง กว้างขวาง นอกจากนั้นยังผลิตนักเรียน นักศึกษา ออกไปเป็นศิลปินทั่วประเทศไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐ และเอกชน ดังนั้นจึงทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือ ทางอ้อมให้ความร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดง พื้นบ้านและเอกชน จึงทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดต้องร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านอีสาน ต้องมีการติดต่อประสานงานกันอยู่ตลอดเวลา ร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการสืบสาน สร้างสรรค์ ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรี และการ แสดงพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดมีหน้าที่หลักในการสืบสาน สร้างสรรค์ผลงานด้าน ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรี และการแสดงพื้นบ้านอีสาน เพราะมีการบูรณาการกับชุมชนในทุกๆด้าน ร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างก็ร่วมมือกันในทุกๆเรื่อง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด แบ่งการจัดการเรียนเป็น 3 ระดับ คือ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา (เปิดสอนระดับปริญญาตรี โดยเป็นห้องเรียนเครือข่าย ของ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์) โดยหลักสูตรศิลปบัณฑิต ปี 2560 สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดง

รายวิชา แคน 1 รหัสวิชา 203-22009 ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีคำอธิบายรายวิชา คือฝึกปฏิบัติแคนชั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ลายโป่งกลาง ลายนกไซบินข้ามทุ่ง ลายแม่ฮ้างกล่อมลูก ลายแมงกุ่มตอมดอก ลายลมพัดพร้าว ลายลมพัดไผ่ ลายเตี้ยธรรมดา ลายเตี้ยโขง ลายเตี้ยพม่า ลายมโหรีอีสาน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ชื่นชมเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

หลักสูตรดนตรีพื้นบ้านอีสานสำหรับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ที่เรียนสาขาวิชาดนตรีและการแสดงพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด มีความจำเป็นต้องศึกษาดนตรีพื้นบ้านอีสาน เพราะเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานต้องใช้เวลาในการฝึก ผู้ฝึกต้องมีความอดทน ผู้เรียนต้องใช้เวลาในการฝึกค่อนข้างนาน ถ้าผู้ฝึกขาดความขยันตั้งใจในการฝึกซ้อม จะต้องใช้เวลาในการฝึกเปานานขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นผู้ฝึกดนตรีพื้นบ้านอีสานที่ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องเป็นผู้มีความขยัน ทุ่มเท อดทน มีความวิริยะอุตสาหะอย่างสูง จึงจะสามารถบรรเลงดนตรีพื้นบ้านอีสานได้อย่างไพเราะถูกต้อง สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ เพราะการรับจ้างบรรเลงดนตรีพื้นบ้านอีสานมีรายได้ค่อนข้างดี

จากการสังเกตผู้เรียนและผลการทดสอบพบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสานเบื้องต้น เพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มาใหม่จบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมที่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีแตกต่างกัน เป็นเหตุให้นักศึกษามีทักษะพื้นฐานด้านดนตรีแตกต่างกัน ทำให้การเรียนการสอนเกิดอุปสรรค ผู้เรียนจะเรียนรู้ไม่ทันเพื่อน ส่วนผู้ที่มีพื้นฐานทักษะดนตรีมาก่อน ก็จะสามารถเรียนรู้ได้เร็ว เป็นไปตามเกณฑ์ ส่วนผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานมาก่อน เมื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ไม่ทันเพื่อนคนอื่นในชั้นเรียน จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยหมดกำลังใจ เพราะฝึกปฏิบัติได้ไม่เป็นไปตามที่ต้องการ

การถ่ายทอดความรู้ด้านปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน ยังไม่มีตำราหรือเอกสารที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูอาจารย์ที่สอนดนตรีพื้นบ้านส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนโดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างแล้วให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตาม ผู้เรียนคนใดที่มีความจำแนกอย่างดีก็สามารถเรียนรู้ได้เร็ว ส่วนนักเรียนที่ความจำไม่ค่อยดี ก็ต้องใช้เวลา รอให้ครูผู้สอนมาคอยดูแลฝึกซ้อม ดังนั้นการเรียนปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานจึงต้องใช้เวลา จนบางครั้งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอย ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหารูปแบบวิธีการและสร้างนวัตกรรมเพื่อมาเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้การเรียนดนตรีบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ การเรียนการสอนวิชาดนตรีเป็นกิจกรรมประเภททักษะ ฉะนั้นการเรียนการสอนจึงต้องเน้นการฝึกปฏิบัติ และการได้แบบอย่างจากการวางแผนของครูที่ดี จึงจะทำให้การเรียนรู้ทักษะทางดนตรีบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (วิมลศรี อุปรมย์. 2525 : 207-208)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน เพื่อพัฒนาทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ที่เรียนหลักสูตรสาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 รายวิชา โทวด รหัสวิชา 203-22009 ให้มีทักษะการเป่าโหวดที่สูงขึ้น อันจะส่งผลดีต่อนักศึกษา ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะในด้านการเป่าโหวดสูงชันและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีระดับชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่เรียนรายวิชา โทวด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่มีต่อชุดฝึกทักษะโหวดเบื้องต้น

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ที่เรียนวิชา โทวด 1 รหัสวิชา 203-22009 ที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้นแล้ว มีทักษะการเป่าโหวดหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการเป่าโหวดโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีความสำคัญของการวิจัย คือ

1. ครูผู้สอนได้แนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดฝึกทักษะ และค้นหาแนวทางวิธีการสอนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เพลิดเพลิน และเกิดทักษะยิ่งขึ้น เป็นแนวทางให้ผู้สอนที่มุ่งจะพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีปัญหาล้ำคลึงกันใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเชิงทดลอง
2. สามารถนำแนวทางวิธีการสร้างชุดฝึกทักษะนี้ ไปสร้างชุดฝึกทักษะเครื่องดนตรีชนิดอื่นได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ด้านกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ที่เรียนรายวิชา โทวด รหัสวิชา 203-22009 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน

2. ด้านเนื้อหา

ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้น นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย การจับโหวด การใช้ลมเป่า การเป่าไล่เสียงและการเป่าตามโน้ต

3. ระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 รวมระยะเวลาในการวิจัย จำนวน 20 ชั่วโมง ไม่นับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ชุดฝึก** หมายถึง ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ที่เรียนสาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

2. **ทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน** หมายถึง ความสามารถในการเป่าโหวดเบื้องต้น ประกอบด้วย

- 1) ทักษะการใช้ลม
- 2) ทักษะการใช้ข้อมือ
- 3) ทักษะการไล่เสียง
- 4) ทักษะการเป่าตามโน้ตที่กำหนด

3. **นักศึกษา** หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่เรียนรายวิชา โทวด รหัสวิชา 203-22009 หลักสูตรศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

4. **ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน** หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดตามเกณฑ์ 80/80 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยและการประเมินทักษะปฏิบัติระหว่างเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

5. ค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักศึกษาที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีที่บ้านอีสาน ซึ่งคำนวณจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน หลังเรียน และคะแนนเต็ม

6. ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีที่บ้านอีสาน หมายถึง ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 เรื่อง ตำแหน่งเสียงของโหวด ชุดที่ 2 เรื่อง การจับโหวด ชุดที่ 3 เรื่อง การเป่าไล่เสียงขึ้นลง ชุดที่ 4 เรื่อง การไล่เสียงตามโน้ต ชุดที่ 5 เรื่อง การเป่าห้องละหนึ่งตัวโน้ต ชุดที่ 6 เรื่อง การเป่าห้องละสองตัวโน้ต ชุดที่ 7 เรื่อง การเป่าห้องละสามตัวโน้ต ชุดที่ 8 เรื่อง การเป่าห้องละสี่ตัวโน้ต ชุดที่ 9 เรื่อง การเป่าเพื่อสร้างจังหวะ ชุดที่ 10 เรื่อง การเป่าลายเต้ยโขงตามโน้ต

6. ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึก ความพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรายวิชา โหวด โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้น ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนมีชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีที่บ้านอีสานเพื่อใช้ประกอบการเรียน
2. ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเป่าโหวดดนตรีที่บ้านอีสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดฝึกทักษะเครื่องดนตรีพื้นบ้านประเภทอื่นๆในการฝึกทักษะ

เบื้องต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรศิลปบัณฑิต พุทธศักราช 2560
2. ชุดฝึกทักษะ
  - 2.1 ความหมายของชุดฝึกทักษะ
  - 2.2 แนวคิดและวิธีการของชุดฝึกทักษะ
  - 2.3 ประเภทและชุดฝึกทักษะ
  - 2.4 ส่วนประกอบของชุดฝึกทักษะ
  - 2.5 คุณค่าของชุดฝึกทักษะ
  - 2.6 ขั้นตอนของการจัดทำของชุดการเรียน
3. การเรียนการสอนดนตรี
4. ความรู้เกี่ยวกับโหวด
5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรศิลปบัณฑิต

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ชื่อสถาบันอุดมศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาควิชาดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย	หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
ชื่อภาษาอังกฤษ	Bachelor of Fine Arts Program in Folk Music and Performing Arts

ชื่อปริญญา

ชื่อเต็มภาษาไทย	ศิลปบัณฑิต (ศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน)
ชื่อย่อภาษาไทย	ศล.บ. (ศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน)
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	Bachelor of Fine Arts (Folk Music and Performing Arts)
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ	B.F.A. (Folk Music and Performing Arts)

วิชาเอก

ศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน (Folk Music and Performing Arts)

จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

ไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต

รูปแบบของหลักสูตร

- 5.1 รูปแบบ หลักสูตรระดับปริญญาตรี
- 5.2 ภาษาที่ใช้ ภาษาไทย
- 5.3 การรับเข้าศึกษานักศึกษาไทยหรือนักศึกษาต่างประเทศ โดยใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน

การสอน

5.4 ความร่วมมือกับสถาบันอื่นเป็นหลักสูตรเฉพาะของสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง

5.5 การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษาให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

เป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ปรับปรุงจากหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พ.ศ. 2555 โดยเปิดสอน ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560

ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

มีความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560

อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

1. นักแสดง (Performer) ตามสาขาที่เลือกเรียน โดยมีทักษะอีกสองด้านเป็นพื้นฐาน ได้แก่ นักแสดงดนตรี/การแสดงพื้นบ้านร่วมสมัย และนักแสดงละคร

2. นักสร้างสรรค์การแสดง (Creative Artist) เช่น ผู้กำกับการแสดง (Director) นักสร้างสรรค์ท่ารำท่าเต้น (Choreographer) นักออกแบบเพื่อการแสดง (Designer) นักเขียนบทเพื่อการแสดง (Play Writer) เป็นต้น

3. นักจัดการศิลปะการแสดง (Producer / Organizer) การบริหารจัดการธุรกิจศิลปะสร้างงานการแสดงในรูปแบบต่างๆ

4. ประกอบธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับงานศิลปะการแสดง

5. ราชการในหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ

6. ตำแหน่งงานอื่นที่นำความรู้ไปประยุกต์ใช้

สถานที่จัดการเรียนการสอน

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

คณะศิลปนาฏดุริยางค์ วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่

สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

1. สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมีผลต่องานศิลปะดนตรีและการแสดง ทำให้เกิดกระแสการแข่งขันสูงในยุคโลกาภิวัตน์อย่างเช่นในปัจจุบันนี้ อีกทั้งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ระบบการสื่อสาร และระบบอินเทอร์เน็ต มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ยังคงแทรกอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทย อย่างไม่เปลี่ยนแปลง เพียงแต่มีการพัฒนารูปแบบการแสดงขึ้นมาอย่างหลากหลาย ไร้ขอบเขตจำกัด ทั้งยังปรากฏในงานลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือไปจากงานการแสดงทั่วไปอีกด้วย

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ เพื่อสร้างหนทางในการพัฒนาประเทศให้เจริญจากประเทศกำลังพัฒนา ให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน 5 - 6 ปี การพัฒนาประเทศตามรูปแบบประเทศไทย 4.0 และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีวิธีการขับเคลื่อนโดยการสานพลังประชารัฐมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันการวิจัยต่างๆ เพื่อระดมความคิด หาแนวทางปฏิบัติการขับเคลื่อน ทั้งนี้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงวัฒนธรรมมีหน้าที่หลักในการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล ในการจัดทำหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน คณะศิลปนาฏดุริยางค์ จึงได้นำนโยบายดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งยังรองรับการตอบสนองความต้องการในเชิงธุรกิจสามารถสร้างสรรค์งานด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านที่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

2. สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้านได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีปรากฏการณ์ในด้านการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง บัณฑิตต้องมีความเข้าใจถึงแก่นแท้ของดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน การสร้างคุณธรรม จริยธรรม จะช่วยชี้แนะและขับเคลื่อนให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย ในหลักสูตรจึงได้ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม ต่องานในหน้าที่ ทั้งนี้ ได้

กำหนดเป็นรายวิชาในหลักสูตรและมีแทรกอยู่ในเนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรด้วย เพื่อให้ นักศึกษา สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในอนาคตได้

ปัจจุบันบริบททางสังคมและวัฒนธรรมมีความเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิดประชาคมอาเซียน ทำให้มีความหลากหลายทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรมดังนั้นสิ่งหนึ่งที่จะแสดง ความเป็นเอกลักษณ์ของชาติได้เป็นอย่างดีคือศิลปวัฒนธรรม การผลิตบัณฑิตหลักสูตรศิลปบัณฑิต ด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมใน ปัจจุบัน ซึ่งหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่ต้องมี ความรู้ความเข้าใจถึงหลักวิชาการด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีความรอบรู้สามารถบูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้กับศาสตร์แขนงอื่น เพื่อรักษา ความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยและสามารถทัดเทียมนานาชาติได้

3. สถานการณ์หรือการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีทักษะอันพึงประสงค์ ว่าด้วย ทักษะการเรียนรู้ 3R ประกอบด้วย การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และการคิดคำนวณ (Arithmetic) และ ทักษะการเรียนรู้ 4C ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การทำงานร่วมกัน(Collaboration) และการคิด สร้างสรรค์ (Creativity) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ การบริหารการจัดการด้านการศึกษาในรูปแบบ ใหม่เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารปัจจุบันบนโลกไร้พรมแดน ดังนั้นการ พัฒนาบัณฑิตอุดมคตินุรักษ์ไทย จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ในวิธีการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน คณะศิลปนาฏ ดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จึงจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการพร้อมเสริมด้วยโครงการทาง วิชาการและทักษะ การใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างทักษะการ เรียนรู้ตลอดจนพัฒนานักศึกษาให้เรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมโลก โดย เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ 3R และ 4C ในรายวิชาต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาเป็นเยาวชนชาติที่ดี และมีคุณภาพ

ผลกระทบจาก ข้อ 11 ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

1. การพัฒนาหลักสูตร

จากสภาพการณ์ในปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องพัฒนาในเชิงรุกที่มีศักยภาพ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของสังคมที่ก้าวหน้าตลอดเวลา และรองรับการแข่งขันทาง ธุรกิจ โดยการผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านที่จำเป็นต้องมีความพร้อม ที่จะ ปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการ และ วิชาชีพ โดยต้องปฏิบัติตนอย่างมีอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่าง ยั่งยืนในสังคม

2. ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาด้านศิลปะ ที่มุ่งสร้างสรรค์ศาสตร์แห่ง ศิลป์ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางศิลปะควบคู่คุณธรรม เพื่อผดุงรักษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมของ ชาติ ดังนั้นการผลิตบุคลากรด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน จึงเป็นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญตลอดมาของ

สถาบัน โดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในงาน ศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน นำไปสู่การประกอบอาชีพศิลปินอิสระ นักวิชาการศิลปะ นักจัดการ ด้านวัฒนธรรม นักบริหารวิชาชีพศิลปะ ที่มีความสามารถและที่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ โดยใส่ใจถึงผลกระทบต่อสังคมภายใต้วัฒนธรรมไทย

ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

1. กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

หลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาได้ศึกษารายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือกในหมวดวิชา ศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนในคณะศิลปศึกษา และรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับในคณะศิลปศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรทำหน้าที่กำกับดูแลและประสานงานกับฝ่ายวิชาการของสถาบัน
2. กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

ในกลุ่มวิชาชีพเฉพาะได้กำหนดให้นักศึกษาจากสาขาอื่นที่สนใจและมีเจตคติที่ดีใน ดนตรีและการแสดงพื้นบ้านมาเลือกเรียนได้
3. กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอน และหลักสูตรต้องเรียนร่วมกัน
  - 3.1 รายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่เปิดสอนโดยภาควิชาศึกษาทั่วไปของคณะ ศิลปศึกษา กำหนดให้นักศึกษาทุกคณะและทุกสาขาเรียนร่วมกัน
  - 3.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประสานงานกับภาควิชาและอาจารย์ประจำหลักสูตร จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน ตารางสอบ และการบริการการเรียน การสอนให้กับหลักสูตรอื่น โดยจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลตามมาตรฐานของหลักสูตร

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

ปรัชญา ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. ปรัชญา

สร้างบัณฑิตให้เป็นผู้รู้ในศาสตร์ด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านทั้งภาคทฤษฎีและ ปฏิบัติ ยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพ
2. ความสำคัญ

ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย เป็นรากฐานในการสร้างสรรค์ความ สามัคคีและความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งแสดงถึงศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ และความภาคภูมิใจร่วมกันของคนไทย เป็นหลักให้คนในชาติประพฤติในทางที่ดีงาม มีคุณธรรมเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และ ประเทศชาติ เพื่อให้ชาติไทยอยู่อย่างปลอดภัยสืบไป การที่จะรักษาศิลปะและวัฒนธรรมของชาติไว้ได้ ต้องอาศัยกระบวนการของการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานไว้ว่า “งานด้านการศึกษาศิลปะและ วัฒนธรรม เป็นงานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและจิตใจ ซึ่งเป็นเหตุและองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความ เจริญด้านอื่นทั้งหมด และเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยไว้ได้ สืบไป” (กระทรวง วัฒนธรรม, 2546)

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน เป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียน การสอนด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ทั้งทางด้านปฏิบัติและทฤษฎี อันหมายรวมถึงองค์ความรู้ทาง ศาสตร์และศิลป์เชิงลึกของศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ เป็นมืออาชีพ และเป็นรากฐานสำคัญในการอนุรักษ์สืบสานงานด้านดนตรีและการแสดง

พื้นบ้าน ตลอดจนสร้างสรรค์งานให้เป็นที่ยอมรับ ในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้เป็นที่ประจักษ์ อีกทั้งมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกให้บัณฑิตมี คุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคมไทย และสังคมโลก

3. วัตถุประสงค์

3.1 ผลิตบัณฑิตที่เป็นศิลปินและนักวิชาการศิลปะที่มีความรู้ด้านทฤษฎีและปฏิบัติด้าน ดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

3.2 ผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการแสวงหาและสืบค้นความรู้ด้านดนตรีและการ แสดงพื้นบ้านด้วยตนเอง

3.3 ผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการกระบวนการวิจัยและคิดวิเคราะห์ห้องค์ความรู้ด้าน ดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

3.4 ผลิตบัณฑิตที่มีวินัยในตนเอง อดทน เสียสละ รับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ

3.5 ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่และสร้างสรรค์กับดนตรีและ การแสดงพื้นบ้าน

แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ หลักฐาน/ตัวบ่งชี้

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
1. แผนการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรให้มีมาตรฐานตาม เกณฑ์ สกอ.	1) กำหนดให้มีการประเมินผล การสอนทุกภาคการศึกษา	1.1) รายงานผลประเมินความ คิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการ จัดการเรียนการสอน
	2) กำหนดให้มีการประเมิน หลักสูตร ระยะ 2 ปีและ 4 ปี เพื่อความทันสมัยและแก้ไข ข้อบกพร่องในการจัดการเรียน การสอน	2.1) รายงานผลการประเมิน หลักสูตรเมื่อครบ 4 ปีเพื่อวาง แผนการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรในปีต่อไป
	3) การประชุมอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร วิเคราะห์ สถานการณ์ ภายในและ ภายนอกเพื่อนำมาพิจารณาใน การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.1) รายงานการประชุมผลการ วิเคราะห์สถานการณ์ภายในและ ภายนอกของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรเสนอคณะกรรมการ ประจำคณะ
	4) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การศึกษาและด้านดนตรีและการ แสดงพื้นบ้าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร	4.1) หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้เกี่ยวข้อง 4.2) สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตร
	5) ดำเนินการจัดทำหลักสูตรตาม กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	5.1) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ พัฒนาปรับปรุงหลักสูตร 5.2) ร่างหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอสภาสถาบัน 5.3) มติอนุมัติหลักสูตรจากสภา

		สถาบัน
2. แผนพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอน	<p>ด้านผู้สอน</p> <p>1) กำหนดให้อาจารย์ประจำหลักสูตรเข้าร่วมการอบรมเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในการสอนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง</p> <p>2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ประจำหลักสูตรทำงานวิจัยและการเขียนผลงานทางวิชาการ</p>	<p>1) รายงานการประเมินผลโครงการ</p> <p>2) รายงานการวิจัยและเอกสารผลงานทางวิชาการ</p>

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา

1. ระบบ

1.1 การจัดการศึกษาในสถาบันใช้ระบบทวิภาค (Semester System) โดยปีการศึกษาหนึ่งๆ แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ ดังนี้

1) ภาคการศึกษาที่หนึ่ง (First Semester) ตั้งแต่สัปดาห์แรกของเดือนมิถุนายนเป็นต้นไปเป็นเวลา 16 สัปดาห์ รวมเวลาสำหรับการสอบด้วย

2) ภาคการศึกษาที่สอง (Second Semester) ตั้งแต่สัปดาห์แรกของเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป เป็นเวลา 16 สัปดาห์ รวมเวลาสำหรับการสอบด้วย

สถาบันอาจจะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน (Summer Session) ต่อจากภาคการศึกษาที่ 2 อีก ก็ได้ ซึ่งเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ ใช้เวลาการศึกษา 6-9 สัปดาห์ รวมเวลาสำหรับการสอบด้วย โดยให้เพิ่มชั่วโมงสำหรับการศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ เปิดสอนในรูปแบบการศึกษาเต็มเวลา (ภาคปกติ)

1.2 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

1.2.1 การเปิดสอนในภาคฤดูร้อน ให้คณบดีเป็นผู้พิจารณากำหนดรายวิชาและจำนวนนักศึกษาที่จะลงทะเบียนเรียน โดยทำเป็นประกาศแจ้งให้นักศึกษาทราบ

1.2.2 กำหนดการลงทะเบียนเรียน การเปิดและปิดภาคการศึกษาตลอดจนกำหนดการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในปฏิทินการศึกษาของสถาบัน

1.2.3 ผลการเรียนภาคฤดูร้อนให้นำไปรวมกันกับผลการศึกษาในภาคการศึกษาปกติถัดไป ยกเว้นการศึกษาภาคฤดูร้อนสุดท้ายที่นักศึกษาจะจบหลักสูตร ให้นำไปรวมกับผลการศึกษาในปีการศึกษานั้น

1.3 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ไม่มีการเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

การดำเนินการหลักสูตร

1. วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอนสำหรับภาคปกติ จัดการเรียนการสอนในช่วงเวลาราชการ วันจันทร์ถึงวันศุกร์

ภาคการศึกษาที่ 1 เดือนมิถุนายน – กันยายน

ภาคการศึกษาที่ 2 เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

ภาคฤดูร้อน เดือนเมษายน – พฤษภาคม

2. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

2.1 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับช่วงชั้นที่ 4 หรือเทียบเท่า

2.2 ไม่เป็นคนวิกลจริต

2.3 ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ในกรณีโทษนั้นเกิดจากความผิด อันได้กระทำโดยประมาท

2.4 ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

3. ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

นักศึกษาที่เข้ามาเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากนักศึกษามาจากสถานศึกษาเดิมที่หลากหลาย ทั้งความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านที่ไม่เท่ากัน

4. กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนักศึกษาในข้อ 2.3

กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของนักศึกษาแรกเข้าคือการให้นักศึกษาได้ทดสอบก่อนเรียนในรายวิชาพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่านักศึกษามีปัญหาในกลุ่มวิชาใดและสามารถปรับตัวให้พร้อมในการเรียนได้ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษจะต้องเสริมทักษะให้นักศึกษาได้สื่อสารอย่างถูกต้อง ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยสถาบันเปิดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมความรู้ให้กับนักศึกษา ในส่วนของการใช้คอมพิวเตอร์ทางคณะวิชาได้จัดคอมพิวเตอร์บริการการศึกษาทั้งในและนอกเวลาเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้อย่างคุ้มค่าทำให้นักศึกษามีการใช้คอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง ส่วนทักษะพื้นฐานด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน สาขาวิชาได้จัดโครงการปฐมนิเทศ ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยจัดโครงการเข้าค่ายเพื่อปรับพื้นฐานการเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนและการทำงานในชั้นเรียนเดียวกันและต่างชั้นเรียน นักศึกษาจะต้องฝึกการทำงาน ด้านการแสดงดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน เพื่อเน้นการปฏิบัติจริงเป็นแนวทางสู่ความเป็นศิลปินอาชีพ

5. แผนการรับนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ 5 ปี สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน กำหนดแผนการรับนักศึกษาและการจบการศึกษาดังนี้

หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

หลักสูตร

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรศิลปบัณฑิต (ศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน)

มีรายละเอียดในหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

หมายเหตุ : กลุ่มวิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	94 หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า	26 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาชีพบังคับเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	52 หน่วยกิต
2.3 กลุ่มวิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	16 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
3.1.3 รายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร		
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาบังคับ		24 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต

**แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปะบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 1**

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
300-11001	สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3(3-0-6)
300-11002	พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน	3(3-0-6)
203-21001	ภาษาถิ่น	2(2-0-4)
203-21002	ทฤษฎีความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์วรรณนา	2(2-0-4)
203-22002	ทักษะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน	2(1-2-3)
203-22006	ทฤษฎีดนตรีพื้นบ้านอีสาน	2(2-0-4)
203-22008	ทักษะ้องวงใหญ่	2(1-2-3)
203-22009	แคน 1	2(0-4-2)
203-22013	โหวด 1	2(0-4-2)
203-22015	โปงลาง 1	2(0-4-2)
	รวม	22

**แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปะบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 2**

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
300-13001	ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3(3-0-6)
300-14xxx	วิชาศึกษาทั่วไป (เลือก) 1	2(x-x-x)
203-21003	สุนทรียศาสตร์ทางศิลปนาฏดุริยางค์	2(2-0-4)
203-21004	วรรณกรรมพื้นบ้าน	2(2-0-4)
203-21007	ภาษาอังกฤษสำหรับผู้ศึกษาศิลปะพื้นบ้าน	3(2-2-5)
203-22011	พิณ 1	2(0-4-2)
203-22014	โหวด 2	2(0-4-2)
xxx-xxxxx	วิชาชีพเลือก 1	2(x-x-x)

xxx-xxxxx	วิชาซีฟเลือก 2	2(x-x-x)
	รวม	20

แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 3

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
300-12001	คณิตศาสตร์และสถิติ	3(3-0-6)
300-13002	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3(3-0-6)
203-21005	ศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้าน	2(2-0-4)
203-21006	ธุรกิจดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน	2(2-0-4)
203-22007	ทักษะดนตรีสากล	2(1-2-3)
203-22016	โปงลาง 2	2(0-4-2)
203-22018	ดนตรีมโหรีอีสาน	2(1-2-3)
203-22019	การประสมวงกลองยาวอีสาน	2(1-2-3)
xxx-xxxxx	วิชาซีฟเลือก 3	2(x-x-x)
xxx-xxxxx	วิชาซีฟเลือก 4	2(x-x-x)
	รวม	22

แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 4

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
300-11003	ความเป็นพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม	3(3-0-6)
300-14xxx	วิชาศึกษาทั่วไป (เลือก 2)	2(x-x-x)
203-21008	ภาษาอังกฤษสำหรับดนตรีและการแสดง	3(2-2-5)
203-22010	แคน 2	2(0-4-2)
203-22012	พิณ 2	2(0-4-2)
203-22017	ดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้	2(0-4-2)
xxx-xxxxx	วิชาซีฟเลือก 5	2(x-x-x)
xxx-xxxxx	วิชาซีฟเลือก 6	2(x-x-x)
xxx-xxxxx	วิชาเลือกเสรี 1	2(x-x-x)
	รวม	20

แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 5

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
300-12002	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3(3-0-6)
300-14xxx	วิชาศึกษาทั่วไป (เลือก 3)	2(x-x-x)
203-21009	ภาวะผู้นำทางด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน	2(2-0-4)
203-22001	พื้นฐานการขับร้อง	2(1-2-3)
203-22020	ประสมวงดนตรีประกอบการแสดง	2(0-4-2)
203-22022	การสร้างสรรค์งานดนตรีพื้นบ้านอีสาน	2(1-2-3)
xxx-xxxxx	วิชาซีพีเลือก 7	2(x-x-x)
xxx-xxxxx	วิชาซีพีเลือก 8	2(x-x-x)
xxx-xxxxx	วิชาเลือกเสรี 2	2(x-x-x)
	รวม	19

แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 6

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
300-11004	นันทนาการเพื่อคุณภาพชีวิต	3(2-2-5)
203-21010	การจัดการวัฒนธรรม	2(1-2-3)
203-21011	การออกแบบฉาก แสง สี เสียง ประกอบการแสดง	2(1-2-3)
203-22003	การแสดงหนังประโมทัย	3(2-4-3)
203-22021	ประสมวงดนตรีร่วมสมัย	2(0-4-2)
203-22023	การวิจัยดนตรีพื้นบ้านอีสาน	2(2-0-4)
xxx-xxxxx	วิชาเลือกเสรี 3	2(x-x-x)
	รวม	16

แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 7

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
203-22004	ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3(0-15-0)
	รวม	3

**แผนการศึกษาหลักสูตรศิลปะบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
(กลุ่มดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน) คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ภาคการศึกษาที่ 8**

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	จำนวนหน่วยกิต
203-21012	คอมพิวเตอร์สำหรับดนตรีและการแสดง	2(1-2-3)
203-22005	ศิลปนิพนธ์	6(2-8-8)
	รวม	8

ความรู้เกี่ยวกับชุดฝึกทักษะ

1. ความหมายของชุดฝึกทักษะ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุดฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 66-67) ได้ให้ความหมายและประวัติความเป็นมาของชุดการเรียนไว้ว่า ชุดการเรียนหรือชุดการเรียน มาจากคำว่า Instruction Package หรือ Learning Package เดิมใช้คำว่า ชุดการสอน เพราะเป็นสื่อที่ครูนำมาใช้ประกอบการสอน แต่ต่อมาแนวความคิดในการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนได้เข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น จึงมีผู้นิยม เรียกชุดการสอนว่า ชุดการเรียน ตามลักษณะและความหมายของชุดการสอนนั้น จัดเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่เป็นชุดของสื่อผสม (Multimedia) คือ การใช้สื่อการสอนตั้งแต่สองชนิด ขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ โดยจัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุอยู่ในซอง กล่อง หรือกระเป๋า

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 95) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ว่า ชุดการเรียน คือสื่อการเรียนหลายอย่างมาประกอบกัน จัดไว้เข้าด้วยกันเป็นชุด(Package) เรียกว่า สื่อผสม (Multimedia) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : 17) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ว่า หมายถึง สื่อประสมที่จัดสร้างขึ้นเป็นระบบเพื่อใช้ในการศึกษา โดยมีความสอดคล้องวิชา หน่วยการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ของวิชานั้นๆ สื่อประสมเหล่านั้นได้ผ่านการวิเคราะห์ระบบการทดลองใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพก่อนที่จะนำมาใช้จริง มีการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีโอกาส แสดงพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย โดยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาและประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเอง

สมศักดิ์ สนใจ (2542 : 7-8) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ว่า ชุดการเรียน คือ การนำระบบสื่อผสมประสานที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย มาช่วยในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ภายในชุดการเรียนจะประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียน สื่อการเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหา เช่น รูปภาพ ตำรา เอกสาร แผนภูมิ บัตรคำ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 2) ให้ ความหมายของชุดการเรียนว่า หมายถึง ชุดสื่อประสมที่ผลิตขึ้นมาอย่างมีระบบ มีความสมบูรณ์ เบ็ดเสร็จ ในตนเอง โดยมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับเนื้อหาประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้ใน การเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป ชุดการเรียนคือ การนำสื่อผสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชามาช่วยใน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดอยู่ในรูปแบบ การผลิตอย่างมีขั้นตอน ช่วยให้ครูได้รับความสะดวกในการสอน ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง ตาม ขั้นตอนที่เหมาะสมในชุด และตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติชุดการเรียนรู้ และคำแนะนำใน การกระทำกิจกรรม ตามขั้นตอนที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเป้าหมาย

2. ประวัติความเป็นมาและการพัฒนาชุดฝึกทักษะ

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของชุดการเรียน ดังนี้

ประวัติความเป็นมาของชุดการเรียนในต่างประเทศนั้น การสร้างชุดการเรียนเกิดขึ้นที่ โรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1930 โดย David Stansfield แห่งสถาบัน Ontario for studies in education ได้คิดกล่องเอนกประสงค์ขึ้นสำหรับนักเรียน โดยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การสอน โดยได้ใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ในเรื่องการสอนสำเร็จรูป (Programmed Learning) โดยผลิตกล่องที่เขาเรียกว่า Thirties Box กล่องการสอนนี้เขาเรียกรวมๆ ว่า The 1930 Multi Media Kit ได้รับความนิยมและเป็นที่ชื่นชอบแก่เด็กมาก จึงเรียกว่ากล่องวิเศษและพัฒนาเป็น ชุดการเรียนในที่สุด

ประวัติความเป็นมาของชุดการเรียนในประเทศไทย ระบบการผลิตชุดการเรียน ใน ประเทศไทยนั้นเริ่มต้นในปีการศึกษา 2516 ที่แผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ผู้ที่ริเริ่มคือ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ โดยได้ทำการวิจัยกับนิสิตปริญญาโท เปรียบเทียบ การสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้ชุดเรียนยึดหลักที่ว่า การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเรียนเพียง 1 ส่วน อีก 2 ส่วน ให้ไปเสาะแสวงหาจากประสบการณ์ที่ผู้สอน เตรียมไว้ให้ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และเมื่อทดสอบหลังเรียนแล้ว 4 สัปดาห์ พบว่า ความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม หลังจากนั้น ดร.ชัย ยงค์ พรหมวงศ์ ได้เปิดการอบรมการสร้างชุดการเรียนขึ้นตามสถาบันหลายแห่งในมหาวิทยาลัยต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้มีการนำระบบการผลิตชุด การเรียนแผนจุฬาไปใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ แก่อาจารย์วิทยาลัยครูและครูประจำการตามส่วน ต่างๆ ของประเทศ เพื่อใช้ระบบการสอนแบบ ศูนย์การเรียนและผลิตชุดการเรียนให้แพร่หลาย

3. แนวคิดพื้นฐานและหลักการในการผลิตชุดการเรียน

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 5) ได้เสนอหลักการ และทฤษฎีที่สำคัญพื้นฐานในการสร้างชุดการเรียน โดย ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวถึงดังนี้

แนวคิดที่แรก การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และ ความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกันในความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และความแตกต่างปลีกย่อยอื่นๆ ดังนั้น ในการนำเอาหลักความแตกต่างเหล่านี้มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการเหมาะสมที่สุดคือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้มีอิสระในการเรียนตามสติปัญญาความสามารถและความสนใจ โดยครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม ปัจจุบันได้มี การทดลองและวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนรายบุคคลอย่างกว้างขวางในทุกระดับการศึกษา จนเป็นที่ยอมรับว่าการสอนนี้กำลังจะก้าวหน้าไปไกลออกไป โดยมีเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆ เป็นเครื่องมือช่วยให้การสอนรายบุคคลดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายปลายทาง

แนวคิดที่สอง ความพยายามที่จะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิมที่เคยยึดครู เป็นแหล่งเรียนรู้หลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ผู้เรียนด้วยการใช้แหล่งเรียนรู้จากสื่อการสอนแบบต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการสอน การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามผู้เรียนจะต้องศึกษาด้วยตนเองจากผู้สอนเตรียมไว้ให้ในรูปของชุดการสอนที่ผู้สอนชี้แหล่งและ ชี้ทางให้

แนวคิดที่สาม การใช้สื่อบุคคลได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไปเป็นสื่อการสอนซึ่งคลุมถึงความสิ้นเปลือง(วัสดุ) เครื่องมือต่างๆ(อุปกรณ์) และกระบวนการ แนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่างๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป แต่เดิมนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอน มักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดี่ยวๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็น ชุดการสอน อันจะมีผลต่อการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน คือครูเป็นผู้หยิบอุปกรณ์ต่างๆ มาใช้เป็น สื่อการสอนเพื่อช่วยผู้เรียน คือให้ผู้เรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่างๆ ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยอยู่ในรูปแบบของชุดการสอน

แนวคิดที่สี่ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนในห้องเรียน มีลักษณะเป็นทางเดียวคือ ครูเป็นผู้นำและนักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่ มักจะตามครู ผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจครูมากกว่าครูเอาใจผู้เรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้เรียนในห้องเรียนนั้น แทบจะไม่มีเลยเพราะครูส่วนใหญ่ไม่ชอบผู้เรียนคุยกัน ผู้เรียนจึงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และเคารพความคิดเห็นผู้อื่น เมื่อเติบโตใหญ่จึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิภณสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่เพียงซอล์ก กระดานซอล์ก และแบบเรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบๆ หรือบริเวณอันไม่ค่อยสวยงามนัก ครูไม่เคยพานักเรียนออกไปสู่สภาพภายนอกห้องเรียน การเรียนการสอนจึงจัดอยู่เพียงในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันทฤษฎีและกระบวนการร่วมกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อการสอนออกมาในรูปของชุดการสอน

แนวคิดที่ห้า แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้โดยจัดสภาพการออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง มีทางทราบว่า การตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงบวกที่นำมาให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต และได้ค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและสนใจ

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดการนำชุดการเรียนมาใช้ในระบบการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและอื่นๆ นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรีและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. แนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิม

การเรียนการสอนแต่เดิมที่เคยยึดผู้สอนเป็นแหล่งความรู้หลักในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง ใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้ จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียน ด้วยวิธีนี้ผู้สอนจะช่วยถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสาม ผู้เรียนจะต้องศึกษาด้วยตนเองจากที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ในรูปแบบของชุดการเรียนและ ที่ผู้สอนชี้ทางให้

3. แนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่างๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป

ในอดีตนั้น การผลิตและการใช้สื่อการสอน มักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียน

แทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็น การผลิตสื่อการสอน แบบประสมเป็นชุดการเรียนรู้

4. แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับ สภาพแวดล้อมในอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นไปในลักษณะครูเป็นผู้นำและนักเรียนเป็น ผู้ตาม มิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนกับผู้เรียนแทบจะไม่มีเลย การเรียนการสอนเกิดขึ้นแต่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น

5. แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

โดยจัดสภาพการเรียนการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึงระบบการเรียน การ สอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ทราบผลการเรียนในทันทีทันใด มีการ เสริมแรงบวกที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ได้เรียนรู้ที่ละขั้นตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เองโดยไม่ต้องมีใครบังคับ จัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือ สำคัญ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 119-120) กล่าวถึงแนวคิด หลักการในการนำชุดการ เรียนมาใช้ในระบบการเรียนการสอนสรุปได้ว่า

1. การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียน การสอน ควร คำนึงถึง ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนที่เหมาะสมที่สุด คือการจัดกิจกรรมการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอกัตภาพและการศึกษาด้วยตนเองซึ่งเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอย แนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการสอนไปจากเดิม การจัดการเรียนการสอน แต่เดิมนั้นยึดครูเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งความรู้จากสื่อหรือวิธีต่างๆ การนำสื่อการสอนมาใช้ ต้องจัดให้ตรงเนื้อหา และ ประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียนรู้

3. การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป เดิมการผลิตและการใช้ สื่อที่รวมไปถึงการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือต่างๆ กระบวนการและกิจกรรมต่างๆ เป็นลักษณะ ต่าง คนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้ เป็นสื่อๆ เดียว ไม่มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้ เหมาะสม แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบผสมให้เป็นชุดการเรียนรู้ เปลี่ยนจากการใช้สื่อ เพื่อช่วยครูสอน เป็นการใช้สื่อการสอนเพื่อช่วยผู้เรียน

4. ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับ สภาพแวดล้อม เดิมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือผู้สอนเป็นผู้นำ และผู้เรียนเป็นผู้ตาม ตามการตัดสินใจของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ มักจะตามผู้สอนที่เป็นประสบการณ์ที่ ผู้เรียนไม่พึงพอใจในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนแทบไม่มีเลย ผู้เรียนไม่มีโอกาสฝึกฝน

การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ปฏิบัติงานสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม มีเพียงซอล์ค กระดานดำ และห้องสี่เหลี่ยมแคบๆ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องมี การนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เข้ามาใช้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน นำมาสู่การ จัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดการสอน

5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยการ จัดระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง มีการเสริมแรง บวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่ละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจ มี เครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยการจัดการสอนแบบโปรแกรมและใช้ชุดการเรียน เป็นเครื่องมือ สำคัญ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 154) ได้กำหนดหลักการที่สำคัญในการผลิตชุดการเรียนไว้ 10 ประการ คือ

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาการ หรือ บูรณาการเป็นแบบ สหวิทยาการ ตามที่เหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการเรียน โดยแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการเรียน ประมาณ เนื้อหาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ักเรียนหน่วยละครั้ง

3. กำหนดหัวเรื่อง ในการเรียนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียน แล้วกำหนดหัวเรื่องออกมาเป็นหน่วยการเรียนย่อย

4. กำหนดหลักการและความคิดรวบยอดจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาการเรียนให้สอดคล้องกัน

5. กำหนดวัตถุประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง และในการเขียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะ เป็นแนวทางเลือกและผลิตสื่อการสอน

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงประพฤติ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าจากการเรียนด้วยชุดการเรียนแล้ว ผู้เรียนจะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การ เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์วิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการเรียน ทั้งสิ้น แล้วนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็น ความจำและไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 120)

9. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนที่ สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการเรียน ผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การ เรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อให้การเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการเรียนเป็นขั้นนำชุดการเรียนไปใช้ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

4. ประเภทของชุดการเรียน

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2522 : 152) ได้แบ่งชุดการสอนออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนประกอบการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าชุดการสอนสำหรับครู เป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ให้ครูใช้ประกอบการสอน

2. ชุดการเรียนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นตัวผู้เรียน ให้ได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือประกอบกิจกรรมร่วมกันระหว่างเรียน หากมีปัญหาจึงซักถามครูผู้สอน

3. ชุดการเรียนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนที่จัดระบบให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเอง ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้ว ทำการสอบประเมินผลการก้าวหน้าและการศึกษาชุดอื่นต่อไปตามลำดับ

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 175) อธิบายว่า ความแตกต่างของชุดการสอน กับชุดการเรียนนั้นคือ ชุดการสอนเป็นคำที่ใช้มาแต่เดิม แต่การใช้คำว่าชุดการสอนทำให้ ครูเกิดแนวคิดที่ว่า สื่อการเรียนการสอนที่จัดรวมไว้เป็นชุด เพื่อให้ครูเป็นผู้ลงมือใช้ ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมคือครู ผู้เรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ในปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่าชุดการเรียนเพื่อย้ำถึงแนวการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อต่างๆ ในชุดการเรียน ซึ่งส่งผลให้ครูลดบทบาทลงและสามารถนำไปใช้ในการเรียนซ่อมเสริมด้วยตนเอง แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เช่น ในวิธีการของศูนย์การเรียน หรือบทเรียนโมดูล

2. ชุดการเรียน รายบุคคล ส่งเสริมการเรียนด้วยตนเองตามลำพังเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของผู้เรียน และความก้าวหน้าในการเรียนตามความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนสามารถทดสอบเพื่อวัดผลความก้าวหน้าของตนเองได้ตลอดเวลา และตรวจสอบได้ทันที

5. ส่วนประกอบชุดการเรียน

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2522 : 153) กล่าวว่า ชุดการเรียนอาจมีหลายรูปแบบที่แตกต่างกันแต่จะต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครู และนักเรียนตามลักษณะของ ชุดการเรียนภายในคู่มือ จะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนไว้อย่างละเอียด ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเคร่งครัด จึงจะสามารถใช้ชุดการเรียนนั้นอย่างได้ผล คู่มือครูอาจทำเป็นเล่มหรือทำเป็นแผ่น แต่ต้องมีส่วนสำคัญดังนี้

- 1.1 คำชี้แจง
- 1.2 บทบาทของครู
- 1.3 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง
- 1.4 แผนการสอน
- 1.5 แบบฝึกปฏิบัติ
2. คำสั่ง (คำแนะนำ) เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในชุดการเรียนแบบกลุ่ม และชุดการเรียนแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งจะประกอบด้วย
  - 2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
  - 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม
  - 2.3 การสรุปบทเรียน การใช้การอภิปราย หรือการตอบคำถาม
บัตรคำสั่งจะต้องมีถ้อยคำที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อนจึงปฏิบัติตามเป็นขั้นๆ ไป
3. เนื้อหาหรือประสบการณ์จะถูกบรรจุอยู่ในสื่อต่างๆ อาจประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ เทปบันทึกเสียง แผ่นโปร่งใส รูปภาพหุ่นจำลอง เป็นต้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียน ตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้
4. แบบประเมินผล (ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน) อาจอยู่ในรูปของแบบฝึกหัด ให้เติมคำลงในช่องว่าง จับคู่ เลือกคำตอบที่ถูกต้อง หรือผลจากการทดลอง หรือทำกิจกรรม ส่วนประกอบของชุดการเรียนควรประกอบด้วย
  1. หัวเรื่อง เป็นการแบ่งหน่วยการเรียนออกเป็นหน่วยย่อย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนลึกซึ้งยิ่งขึ้น
  2. คู่มือการใช้ชุดการเรียน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใช้ชุดการเรียน ต้องศึกษาคู่มือ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน ในคู่มือครูประกอบด้วย
    - 2.1 คำชี้แจงชุดการเรียนเพื่อความสะดวกสำหรับผู้นำชุดการเรียนไปใช้
    - 2.2 สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน ส่วนมากจะบอกสิ่งที่มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะบรรจุในชุดการเรียน
    - 2.3 บทบาทของนักเรียน เสนอแนะว่า นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนไว้อย่างไรบ้าง
    - 2.4 การจัดชั้นเรียน
    - 2.5 แผนการสอน ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ คือ หัวข้อเรื่อง กำหนดเวลาเรียน จำนวนผู้เรียน เนื้อหาสาระอย่างย่อ ความคิดรวบยอดหรือหลักการเรียนที่มุ่งเน้น
  3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ สิ่งของหรือข้อมูลต่างๆ ที่นักเรียนศึกษา ค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา รูปภาพ แผนภูมิ วัสดุ เป็นต้น

4. บัตรงาน เป็นคำแนะนำในเรื่องที่จะศึกษาและเป็นคำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

5. กิจกรรมสำรอง จำเป็นสำหรับชุดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนไม่เกิด ความเบื่อหน่าย เมื่อทำกิจกรรมสำเร็จก่อนกลุ่มอื่น

6. ขนาดรูปแบบของชุดการเรียนรู้ ควรมีขนาดพอเหมาะ ไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป เพื่อสะดวกในการเก็บรักษา

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 95-96) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ที่สำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นคู่มือที่จัดเตรียมขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียน และการจัดชั้นเรียน (ในกรณีของชุดการเรียนรู้ที่มุ่งใช้กับกลุ่มย่อย เช่นในศูนย์การเรียนรู้)

2. บัตรงานเป็นบัตรคำสั่งว่า จะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตาม ขั้นตอนของการเรียน

3. แบบทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่า หลังการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ จบแล้วผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

4. สื่อการเรียนรู้ต่างๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกัน อาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียนโปรแกรม หรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่างๆ เทปบันทึกเสียง ของจริงต่างๆ เป็นต้น

เนื่องจากชุดการเรียนรู้มีหลายประเภท การผลิตชุดการเรียนรู้จึงจะขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสมที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียน สภาพแวดล้อมและเนื้อหาที่จะช่วยให้สามารถเลือกรูปแบบของชุดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบพื้นฐาน คล้ายคลึงกันดังนี้

1. หัวเรื่อง ประกอบด้วยชื่อเรื่อง เนื้อหา จุดประสงค์ ระยะเวลาและลักษณะเฉพาะของผู้เรียน เป็นต้น

2. คู่มือสำหรับผู้ซึ่งทั้งผู้สอนและผู้เรียน ที่กำหนดให้ทราบแนวทางปฏิบัติและสิ่งที่ต้องจัดเตรียม หากจำเป็น

3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อชนิดต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งแบบฝึกปฏิบัติ

4. กิจกรรม ได้แก่แนวทางในการปฏิบัติ หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. การประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบต่างๆ การสรุปผลอภิปรายผล เป็นต้น

6. คุณค่าของชุดการเรียน

กิดานันท์ มลิทอง (2548 : 108-109) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนหรือชุดการเรียน ดังนี้

1. เป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกสนาน และ ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน

3. ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันหากเป็นเรื่องของนามธรรมและยากต่อการเข้าใจ และช่วยให้เกิดประสบการณ์ร่วมกันในรายวิชาที่เรียน

4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันและครูผู้สอน

5. สร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านี้

6. ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 8-9) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียน ดังนี้

1. ทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ

2. ทำให้ลดภาระของครูผู้สอน

3. ได้ความรู้ในแนวเดียวกัน ชุดการเรียน แก้ปัญหาต่างๆ ของประสิทธิภาพในการสอนที่มีผู้สอนหลายคนในวิชาเดียวกันได้

4. มีวัตถุประสงค์บอกไว้ชัดเจน

5. มีกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมพร้อมทั้งอุปกรณ์

6. มีข้อสอบประเมินผลเพื่อวัดการเรียนได้ครบถ้วน

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล

8. ชุดการสอนเสริมการเรียนแบบต่อเนื่อง

จากการศึกษาคุณค่าของชุดการเรียนจากนักการศึกษาหลายๆ ท่าน พอจะสรุปได้ว่า คุณค่าของชุดการเรียนมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ในการเรียนการสอน ได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียน มีความมั่นใจในการดำเนินการเรียนการสอน เพราะเป็นการลดเวลาในการเตรียมล่วงหน้า
2. ช่วยแก้ปัญหาในกรณีขาดแคลนครู
3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง
5. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนมีมาก บุรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
6. ช่วยสร้างความพร้อม และความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการเรียนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบใช้ได้ทันที
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

สำหรับการศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนได้รับประโยชน์ ในโรงเรียน ดังนี้

1. สร้างความมั่นใจ และความพร้อมให้แก่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ทันที
2. ครูผู้สอนท่านอื่นๆ สามารถนำไปใช้สอนแทนได้
3. ครูผู้สอนสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ประกอบไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนการสอนได้ เช่น สอนกลุ่มอื่นๆ ปฏิบัติราชการอื่นๆ เป็นต้น
4. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กับระบบสื่อประสม
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอนแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
6. นักเรียนสามารถตรวจสอบตนเองได้ทันที ด้วยการประเมินตนเองระหว่างเรียน
7. ขั้นตอนการจัดทำชุดการเรียน

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 26-29) ได้กล่าวเสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนได้ดังนี้

1. เลือกเรื่อง เรื่องที่จะต้องรู้ดีกว่า มีปัญหาในการสอนด้วยวิธีอื่นๆ จึงมีคุณค่าพอสำหรับการสร้าง
2. พัฒนาเรื่องให้เป็นปัญหา เพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยในคำตอบ การพัฒนา หัวเรื่องให้เป็นปัญหา เช่น วิธีสร้างความสนใจในการเรียนแก่ผู้เรียนได้ดี ข้อสำคัญปัญหานั้นจะต้องสัมพันธ์กับจุดที่ครูต้องการสอน
3. เนื้อหาสาระ ครูกำหนดเนื้อหาสาระจากการศึกษาขอบเขตในหลักสูตร การศึกษาหลักสูตรจะทำให้ครูละเอียดระยะเวลาของการสอนว่าควรเน้นย้ำรายละเอียดเพียงใด เช่น ไม่สอนทุกสิ่งทุกอย่างที่หลักสูตรกำหนดให้สอนในเวลา 10 ชั่วโมง โดยใช้ชุดการเรียนเรียนเพียง 2-3 ชั่วโมง

4. เขียนสังกัป(Concept) หรือ หลักการ (Generalization) ของเรื่อง เพื่อเป็นหลัก ในการจัดกิจกรรมและการตั้งคำถามของครู ครูที่สอนโดยคำนึงถึงหลักการ และสังกัปของเรื่อง เท่ากับส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็นด้วย

5. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้วเรียงลำดับโดยเริ่มจากสิ่งที่ต้องสอนก่อน

6. ระบุวิชาที่จะต้องนำมาสัมพันธ์หรือบูรณาการกันได้ จะช่วยให้เกิดการคิดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมความคิดของผู้เรียนให้กว้างขวางออกไปในเชิงบูรณาการ

7. คำนึงถึงจิตวิทยาของผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละระดับมีช่วงความสนใจต่างกัน ลักษณะกิจกรรมที่จัดต้องคำนึงถึงวัยผู้เรียน ที่จะเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมนั้นๆ ด้วย

8. วิเคราะห์งาน โดยนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์กิจกรรมที่ครูและผู้เรียนจะต้องทำ ตลอดจนกำหนดสื่อที่จำเป็นแล้วเรียงลำดับกิจกรรมที่ครูจะต้องทำ ตลอดจนกำหนดสื่อที่จำเป็นแล้วเรียงกิจกรรมดังกล่าว

การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องระบุให้ชัดเจนว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และเขียนเป็นประโยคบอกเล่าไม่ใช้การอธิบายเชิงคำถาม วัสดุที่ใช้ประกอบให้วงเล็บหมายเลขไว้

9. รายการอุปกรณ์ เอกสาร ประกอบการเรียน ควรมีหมายเลขประกอบเพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้

10. การวัดผล ไม่ว่าจะการวัดผลก่อนหรือหลังเรียน ต้องใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก วัดพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นสำคัญ พยายามออกแบบการวัดผลให้ผู้เรียนวัดกันเอง และตรวจคำตอบเองได้

11. กิจกรรมสำรอง จัดไว้สำหรับซ่อมพื้นฐานที่จำเป็นของเด็กเรียนอ่อน และเสริมความรู้ของเด็กที่เรียนเร็ว สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการรักษาวินัยของห้องเรียนด้วย

12. คู่มือการใช้ชุดการเรียน

13. แฟ้มสำหรับบรรจุชุดการเรียน ควรมีมาตรฐาน เพื่อสะดวกในการจัดวางและการใช้โดยยึดหลักประโยชน์ ประหยัด คงทน สะดวก และภูมิฐาน

14. การทดลองใช้ปรับปรุงแก้ไข เมื่อสร้างเสร็จควรทดลองกับผู้เรียนในระดับที่ต้องการก่อน เพื่อการแก้ไขปรับปรุง ก่อนนำไปใช้จริง ในคู่มือควรมีแบบบันทึกผลไว้ให้ครูบันทึกข้อดี ข้อบกพร่องในการใช้แต่ละครั้งด้วย

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 123) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดการสอนโดยให้นำเอาวิธีระบบในระบบการผลิตแผนจุฬาฯ ซึ่งเป็นชุดการเรียนแบบกลุ่มกิจกรรมเข้ามาใช้มี 10 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์อาจเป็นของหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยประมาณเนื้อหาวิชาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือ 1 ครั้ง
3. กำหนดหัวข้อเรื่อง โดยกำหนดประสบการณ์ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย เป็นเรื่องๆ
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ ต้องให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และ หัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อน แล้วเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบการประเมินผล ให้ตรงกับ จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมโดยใช้การสอนแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรม เรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการเรียนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการเรียนรู้แต่ละหัวข้อเรื่องแล้วก็จัดสื่อการเรียนนั้นไว้เป็นหมวดหมู่ ในกล่อง ที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ
9. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการเรียนรู้ ที่ สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการ ที่ว่า การเรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล
10. การใช้ชุดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการเรียนรู้และระดับการศึกษา โดย กำหนดขั้นตอนการใช้ดังนี้
  - ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิม
  - ขั้นที่ 2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
  - ขั้นที่ 3 ชั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ชั้นสอน) ผู้สอนบรรยายหรือ แบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
  - ขั้นที่ 4 ชั้นสรุปผลการสอนเพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ
  - ขั้นที่ 5 ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ เปลี่ยนไป

ชุดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยายหรือชุดการสอนสำหรับครู มีขั้นตอนการสร้างหรือ การผลิตเช่นเดียวกับชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรม แตกต่างกันเพียงไม่มีการแบ่งแยกหัวเรื่องเป็นหัวข้อย่อยเท่านั้น เพราะเป็นการเรียนรู้หรือปฏิบัติกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน ยกเว้นเมื่อต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกัน จึงจัดแบ่งเนื้อหาหรือกิจกรรมให้เหมาะสม กับการดำเนินการเรียนการสอนในขั้นตอนนั้นๆ

การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะแคน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. โครงสร้างของชุดการสอน ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล เป้าหมาย จุดประสงค์ ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะในการจัดทำชุดการเรียนรู้
2. คู่มือครูเป็นคำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ คุณสมบัติของผู้สอน คุณสมบัติของผู้เรียน และคำชี้แจงเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล
3. กำหนดการสอน เป็นตารางระบุเวลา เนื้อหาการเรียนการสอนของผู้สอน และผู้เรียน
4. แผนการสอนประกอบด้วยรายละเอียดในการดำเนินการสอนทุกขั้นตอน รวมทั้งสื่อประกอบจากการสอน และการวัดผลและประเมินผล
5. ส่วนประกอบท้ายแผนการสอน เป็นรายละเอียดของแผนการสอนที่นำไปใช้จริง ประกอบด้วย เอกสารประกอบ สื่อการเรียนการสอนในรูปของใบความรู้ แผนภูมิ ใบงาน และเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล ได้แก่แบบทดสอบและแบบประเมินต่างๆ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ชุดการเรียนรู้หมายถึงรูปแบบของการสื่อสารที่ผลิตขึ้นโดยใช้หลักการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา นำมาวิเคราะห์อย่างเหมาะสมและมีระบบ โดยการนำสื่อการสอนต่างๆ ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา และกลวิธีการสอนหลายอย่างประกอบกัน พร้อมทั้งคำแนะนำในการทำกิจกรรมตามขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ

ส่วนประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้มีดังนี้

1. คู่มือครู
2. หัวข้อเรื่องและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง
3. จุดมุ่งหมายทั่วไป
4. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

ชุดการเรียนรู้ถูกสร้างขึ้นอย่างมีระบบและมีคุณค่า ช่วยลดภาระของผู้สอนและผู้เรียน ได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน เนื่องจากชุดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมการใช้สื่อการสอน และมีการประเมินผลผู้เรียนอย่างครบถ้วน

ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี

มีนักการศึกษาด้านดนตรีได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีหลายท่าน ดังนี้ สุดใจ ทศพร และคณะ (2548 : 19-36) ได้พูดถึงการสอนดนตรีไว้ดังนี้ การศึกษาวิชาดนตรีของนักเรียนสามารถรับความรู้ หรือเกิดการเรียนรู้ได้ 3 ทาง คือ

1. อ่าน หมายถึง การอ่านทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน
2. ฟัง หมายถึง ฟังครูอธิบายและฟังการอภิปรายของเพื่อนร่วมชั้น
3. ฝึกหัด หมายถึง วิชาที่มีการปฏิบัติ ต้องฝึกหัดให้สามารถทำงานนั้นได้

ดนตรีไทย เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีความละเอียดลึกซึ้งศึกษาได้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด ในความละเอียดลึกซึ้งเหล่านั้นแฝงไว้ด้วยความไพเราะงดงามของเสียง ซึ่งสังคีตก็ได้นำมาเรียบเรียงไว้อย่างเหมาะสมลงตัว มีลักษณะที่หลากหลายชวนให้น่าสนใจศึกษา นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เฉพาะในวงการดนตรีไทย เรียกว่า ศัพท์สังคีต เพื่อให้เข้าใจการศึกษาดนตรีในภาคทฤษฎีเพื่อจะเป็นประโยชน์สำหรับภาคปฏิบัติต่อไป

การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ในเบื้องต้นผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับส่วนประกอบของดนตรี การปฏิบัติเครื่องดนตรี โน้ต และสัญลักษณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ ให้เข้าใจก่อน ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นๆ ได้ดี และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ถ้าฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นๆ ได้อย่างชำนาญ

สงบศึก ธรรมวิหาร (2545 : 202-203) กล่าวถึงการเรียนการสอนดนตรีไทยไว้ดังนี้ การศึกษาดนตรีไทยที่ผ่านมาในอดีต นิยมใช้หลักสำคัญ 3 ประการคือ

1. การชี้แนะ คือ ให้ทำตามคำสั่งครู
2. การท่องจำ ทั้งที่เป็นบทเพลงและเทคนิคทางการบรรเลงโดยไม่มีการบันทึกโน้ต
3. ยึดมั่นในจารีตประเพณี

ปัจจุบันการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาได้เสนอแนวทางการเรียนการสอนดนตรีไว้ดังนี้

1. การกำหนดตารางสอน ควรกำหนดและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
2. การกำหนดวิธีเริ่มหัดแก่ผู้เรียนที่ยังไม่เคยเรียนดนตรีมาก่อน เช่น ทำนอง

ท่าจับไม้ ท่าพันนิ้ว ท่าสีซอ เป็นต้น

3. การกำหนดเพลง นับตั้งแต่เพลงแรกที่ฝึกหัด ถ้าเป็นเครื่องสาย ก็มักจะนิยมเพลงจะเข้ทางยาวและเพลงแป๊ะ ถ้าเป็นที่พายก็มักใช้เพลงสาธูการ ส่วนเพลงต่อจากนั้น การใช้เพลงตามแบบโบราณ อาจจะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย เพราะยังฟังไม่ออกว่าไพเราะอย่างไร จึงเสนอให้ใช้เพลงที่คุ้นหูเสียก่อนจนกว่าผู้ฝึกหัดใหม่จะชินกับเพลงมากพอสมควร จึงจะย้อนกลับไปฝึกหัดบรรเลงเพลงตามลำดับแบบโบราณ อันจะทำให้พื้นฐานทางดนตรีแน่นขึ้น

4. เกี่ยวกับตัวผู้สอน ควรจะมาสอนตรงเวลาตามตารางสอน หากผู้เรียนไม่ค่อยได้พบครูผู้สอนหรือเข้าสอนไม่ตรงเวลาบ่อยๆ ผู้เรียนมักเกิดความเบื่อหน่าย ครูจึงกลายเป็นผู้สกัดกั้นความเจริญทางด้านดนตรีไปในตัว

5. ควรจะมีสิ่งแวดล้อม หรือบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกใหม่เกิด ความประทับใจในดนตรี อันจะได้ผู้สืบทอดทางดนตรีเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก

สงัด ภูเขาทอง (2532 : 67-68) ยังได้กล่าวถึงการศึกษาดนตรีไทยในปัจจุบัน อีกว่าการศึกษาดนตรีไทยในปัจจุบัน สถาบันทางการศึกษาดนตรียุคใหม่เริ่มมีความคิดเปลี่ยนแปลง คือ ไม่คิดที่จะรับแต่เสียง ท่าทาง หรือปัจจุบันเรียกว่าเทคนิคการบรรเลงจากครูเพียงอย่างเดียว หากแต่เริ่มมองเห็นถึงสิ่งต่างๆ ที่แฝงอยู่ในเสียงนั้นๆ มีผลถึงทำให้เกิดการจัดระบบการเรียนดนตรีไทยให้มีระเบียบ เกิดเป็นทฤษฎีในทางวิชาการ เกิดการศึกษาในด้านความงามในเชิงศิลปะของเสียง มิใช่หวังเอาแต่ได้ยินเสียงเพื่อเกิดอารมณ์สนุกสนานบันเทิงเพียงอย่างเดียว นับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่ทำให้เห็นคุณค่าของดนตรีไทยกว้างขวางขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ดนตรีไทยในแนวอื่นต่อไป

องค์ความรู้เกี่ยวกับโหวด

ทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ (2563 : สัมภาษณ์) กล่าวถึงโหวดไว้ดังนี้

โหวดเป็นเครื่องดนตรีของชาวอีสาน หรือ ของเล่นชนิดหนึ่งของชาวอีสาน ใช้แกว่งเล่นเหมือน “สะนู” ต่อมาโหวดได้ดัดแปลงมาเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประเภทเครื่องเป่าสามารถเป่าหรือแกว่งให้เกิดเป็นเสียงได้ โหวดเกิดขึ้นในสมัยใดนั้น ยังไม่สามารถบอกได้แน่นอนหรือยืนยันได้ แต่ก็มีประวัติที่เล่าเป็นนิยายปรัมปรา สืบต่อกันมา ดังนี้

ในสมัยก่อนพุทธกาล มีเมืองหนึ่งชื่อเมืองพันทุมาลัย เมืองนั้นมีพระโพธิสัตว์ เสวยชาติมาเป็นพระยาคางคก สมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องพระยาแถน เรื่องฝน ฟ้า อากาศ เจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปบนบานศาลกล่าวต่อพระยาแถน แต่พอมีพระยาคางคก ก็ทำให้คนและสัตว์หันไปนับถือพระยาคางคก ทำให้พระยาแถนไม่พอใจ ฝนฟ้าที่เคยตกต้องตามฤดูกาล ก็ทำให้เมืองนี้แห้งแล้งเป็นเวลา 7 ปี 7 เดือน คนและสัตว์รวมทั้งพืชพันธุ์ธัญญาหารล้มตาย ทำให้มวลมนุษย์และสัตว์เดือذرอันก็เลยทำสงครามกับพระยาแถน แต่มนุษย์ก็ไม่ชนะสักที จึงมาปรึกษากับพระยาคางคก พระยาคางคกก็รับอาสาจะไปสู้กับพระยาแถน พระยาคางคกก็นำทัพไปรบกับพระยาแถน แต่งตั้งให้พระยาปลวกทำสะพานดินเป็นถนนขึ้น

สู่เมืองพระยาแฉน ให้พระยามคขึ้นไปสู่เมืองพระยาแฉนก่อนเพื่อไปเจาะดาบอาวุธยุทธโศภรณ์ ให้จวนจะหัก และพระยาตะขาบ แมงป่อง อสรพิษทั้งหลายไปดักอยู่ตามเสื่อผ้า อุปกรณ์ต่างๆ ที่ทหารพระยาแฉนใช้ พอถึงวันแรม 7 ค่ำ พระยาคางคกก็นำทัพขึ้นไปเจาะดาบขอฝนกับพระยาแฉน พระยาแฉนก็โกรธและไม่ประทานฝนให้ แล้วก็ประกาศสงครามกัน แฉนต่างๆ ที่พระยาคางคก วางเอาไว้ก็เริ่มปฏิบัติการ ตะขาบ แมงป่อง ก็ออกมากัดทหารให้ล้มตาย ส่วนพระยาคางคกกับพระยาแฉนก็ต่อสู้กันบนหลังช้าง สู้กันไปกันมา พระยาแฉนใช้ดาบฟันพระยาคางคก ดาบก็หัก จะใช้ตะขอเกี่ยว ตะขอก็หัก ในที่สุดพระยาคางคกได้จับหวะ ก็ใช้บ่วงศ์ (บ่วงนาคบาศก์) ดับพระยาแฉนได้จนตกจากหลังช้าง พระยาแฉนจึงยอมตกลงตามสัญญา โดยมีเงื่อนไขกันอยู่ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 ให้พระยาแฉน ประทานน้ำฝนให้เหมือนเดิม ถึงเดือนหก ถ้าฝนไม่ตกมนุษย์จะทำบั้งไฟ จุดขึ้นไปเป็นการบอกกล่าว เตือนพระยาแฉนให้ประทานฝนลงมาให้มนุษย์

ประการที่ 2 การได้ยินเสียง กบ อึ่งอ่าง เขียดร้อง แสดงว่ามนุษย์ได้รับน้ำฝนแล้ว

ประการที่ 3 เมื่อใดที่ได้ฝนเพียงพอแล้วก็จะแกว่งโหวดขึ้นสู่ท้องฟ้าให้เกิดเสียงดังเป็นสัญญาณให้พระยาแฉนทราบว่าได้รับน้ำฝนเพียงพอแล้วเพื่อให้ลดปริมาณฝนลง หรือให้ฝนหยุด ปัจจุบันนี้โหวดเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมมาก และเป็นเครื่องดนตรีที่นำมาบรรเลงเข้ากับเครื่องดนตรีอีสานได้ เช่น พิณ แคน โปงกลาง กลอง และเกิดเป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสานดังปรากฏในปัจจุบันนี้

เมื่อปี พ.ศ. 2511 ชาวอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดย นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ ได้พัฒนารูปแบบของโหวดจากเดิมที่มี 3 ลูก ใช้แกว่งขึ้นบนท้องฟ้า มาทำเป็นโหวดขนาดเล็กลง ตัดแปลงให้เกิดเสียงที่สามารถเป่าให้เข้ากับเครื่องดนตรีพื้นบ้านประเภทอื่น เช่น แคน พิณ โปงกลาง ได้ใช้ในการเป่าแทนการแกว่ง โดยใช้ไม้กู่แคน หรือไม้ไผ่เสี้ย มาตัดให้ได้ขนาดที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดและความยาว นำมาติดกับแกนไม้ไผ่ให้ครบ 7-8 ลูก ปรับเสียงให้เข้ากับดนตรีพื้นบ้าน โดยใช้ชันโรง (ขี้สูด) ติดให้ได้สัดส่วนแล้วนำมาเป่า ต่อมาสภาวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ได้จัดให้โหวดเป็นเครื่องดนตรีประจำจังหวัด

การพัฒนาเป็นเครื่องดนตรี

การนำโหวดมาปรับปรุงใช้เครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ทำขึ้นครั้งแรกโดยชาวอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด มีนายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ เป็นหมอโหวดคนสำคัญ เป็นผู้คิดเอาโหวดประสมกับวงแคนและซุง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 - 2516 เรียกวงดนตรีชนิดนี้ว่า "วงโหวดเสียงทองหนองพอก" ต่อมาปี พ.ศ. 2517 จึงนำวงโปงลางเข้ามาประสมด้วย อันเป็นสาเหตุให้ต้องปรับปรุงมาตราเสียงของโหวดให้ตรงกับมาตราเสียงของโปงลาง คือมีระดับเสียงจากต่ำไปสูง จนแพร่หลายไปทั่วประเทศ และต่างประเทศจนถึงปัจจุบัน

การทำโหวด

การเรียนรู้เป็นช่างทำโหวด จะเรียนรู้จากผู้รู้ โดยหลักการส่วนใหญ่ๆ ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยต้องอาศัยทักษะความชำนาญ ความแม่นยำในการฟังระดับเสียง และคิดค้นรูปแบบใหม่ๆ เพื่อ

พัฒนาให้ทันสมัย

วัสดุที่ใช้ในการทำโหวดประกอบด้วยไม้ไผ่เอี้ยหรือไม้ไผ่รวก และซี่สูด (รังของแมลงจำพวกแมงน้อย แมงน้อยนี้ชอบทำรังตามจอมปลวกหรือตามโพรงไม้ รังของมันมีน้ำหวานปั้นเอน้ำหวานออก เรียกว่า ซี่สูดแมงน้อย (แมงน้อยไม่มีเหล็กใน ต่อยคนไม่เป็น)

อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการทำโหวด

ได้แก่ มีดอีโต้ (สำหรับตัดลำไม้ไผ่) มีดตอก (สำหรับเจียน ตกแต่ง) ไม้สำหรับปรับระดับเสียง และน้ำมันก๊าด (สำหรับล้างทำความสะอาด)

ขั้นตอนในการทำโหวด

1. นำไม้ไผ่เอี้ยที่เลือกสรรแล้ว มาตัดเรียงความยาวลดหลั่นกันตามลำดับ
2. ตัดแต่งลูกโหวดแต่ละลูก โดยตัดเฉียงเป็นมุม 45 องศา อุดรูลูกโหวดด้วยซี่สูดแล้วปรับระดับเสียง
3. นำไม้รวกมาตัดแต่งทำเป็นแกนโหวด โดยเลือกไม้ไผ่ให้มีขนาดใหญ่หรือเล็กตามขนาดของลูกโหวด
4. นำลูกโหวดมาแปะติดกับแกนโหวด โดยใช้ซี่สูดเป็นตัวยึดโดยรอบ
5. นำซี่สูดอีกส่วนหนึ่งติดที่หัวของโหวด ตกแต่งให้เรียบนูนสวยงาม และตกแต่งรูลูกโหวดให้เป่าง่ายไม่เปลืองลม

ขนาดของโหวด

ขนาดของโหวดแต่ดั้งเดิมนั้นนิยมทำกันอยู่ 3 ขนาด คือ

- 1) ขนาดเล็ก มีลูกโหวด 3 – 7 ลูก
- 2) โหวดกลาง มีลูกโหวด 9 ลูก
- 3) โหวดใหญ่ มีลูกโหวด 11 - 13 ลูก

ความยาวของลูกโหวดในแต่ละลูกนั้นจะสั้นยาวแตกต่างกัน ลูกที่ยาวที่สุดประมาณ 25 เซนติเมตร ลูกต่อมายาวลดหลั่นกันลงมา จนถึงลูกที่สั้นที่สุด ประมาณ 6 เซนติเมตร คนโบราณเรียกลูกโหวดลูกที่ยาวที่สุดว่า "ลูกไอ้" ลูกที่เหลือไม่ปรากฏชื่อ ในปัจจุบันจะเรียกชื่อลูกโหวดตามระดับเสียงโน้ตสากล คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที

โหวดพื้นบ้าน มี 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา ปัจจุบันมีการปรับระดับเสียงให้ครบทั้ง 7 เสียง เพื่อให้สามารถนำไปบรรเลงประกอบวงดนตรีสากลได้ ทางดนตรีหรือลายโหวดประกอบการแสดงส่วนมากเป็นลายที่แต่งขึ้นใหม่ โดยอาศัยทำนองจากลายแคน จากทำนองหมอลำ จากทำนองสรภัญญะบ้าง

ประเภทของโหวด มี 3 ประเภท คือ

1. โหวดกลมใช้เป่าเป็นเครื่องดนตรีประกอบวงดนตรีพื้นเมืองอีสานนิยมใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน

2. โหวดแกว่ง ลักษณะเหมือนโหวดกลม แต่ต่างกันตรงที่ติดหางยาวไว้สำหรับแกว่งให้เกิดเสียง

3. โหวดแผง ใช้เป่าเหมือนโหวดกลม แต่ได้ดัดแปลงการติดตั้งลูกหวดจากการติดรอบแกน มาเป็นการติดกันเป็นแผงเหมือนกับแคนแต่เป็นแถวเดี่ยวแถวเดียว

นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้าน อาจารย์พิเศษภาควิชาดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้พัฒนาระดับเสียงโหวดให้ครบ 7 เสียง เพื่อให้สามารถนำมาประสมกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอื่นได้ (ปัจจุบันนิยมใช้เพียง 5 เสียง) มี 12 ลูก หรือ 12 กู และได้จัดตั้งวงดนตรีโหวดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2511 โดยได้รับการสนับสนุนจากอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด (นายประมูล จันทรวงศ์) ในขณะนั้น ได้นำเครื่องดนตรีโหวดเป็นหลักประกอบเป็นวงร่วมกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอื่น ๆ เช่น พิณ แคน โปงกลาง ต่อมาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้กำหนดให้โหวดเป็นเครื่องดนตรีประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โหวดเป็นเครื่องดนตรีประกอบในวงโปงลาง มีเสียงไพเราะ น่าฟัง โดดเด่นมาก จึงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป (หนังสือพืชนโหวด : นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์)

ส่วนประกอบของโหวด

1. ลูกโหวด หมายถึง ไม้ส่วนที่เป็นท่อน และเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดเสียงมีลักษณะเป็นข้อเป็นปล้อง เปลือกบาง คล้ายกับไม้ซาง แต่เปลือกบางแข็งแรงแน่นกว่า ผิวละเอียด ถ้าหากนำไปทะเลาะปล้องสามารถนำไปทำแคนได้ กูโหวดนี้มีชื่ออีกชื่อว่า ไม้เฮี้ย หรือไม้ไผ่เฮี้ย เป็นภาษาอีสาน ไม้เฮี้ยนี้จะเกิดขึ้นตามภูเขา มีลำต้นขนาดเล็กใหญ่ตามสภาพ แต่ไม้ไผ่เฮี้ยที่จะนำมาทำโหวดจะต้องเลือกสรรให้ดี หากลำขนาดพอเหมาะในการทำ และต้องดูอายุของไม้ด้วยจึงจะให้เสียงดีและทนทานเมื่อนำมาใช้ งาน อายุที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 8 เดือน ถึง 1 ปี บริเวณที่ไม้เฮี้ยเกิดมากในภาคอีสาน คือ เพือกเขาภูพานและภูแล่นช้าง จังหวัดกาฬสินธุ์จะมีชาวบ้านไปตัดและนำมาขาย ปัจจุบันไม้ไผ่เฮี้ย ในเมืองไทยมีจำนวนลดลงมาก จึงต้องนำมาจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในราคาค่อนข้างสูง

2. ไม้ลวก เป็นไม้ไผ่ที่เกิดตามภูเขา มีขนาดเล็ก ความหนาบางขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน นำมาเป็นแกนของโหวด

3. ขี้สูด หรือชันโรง เป็นวัสดุที่ได้จากผึ้งป่าชนิดหนึ่ง มีชื่อเป็นภาษาชาวบ้านว่า ตัวสูดหรือตัวแมงน้อย โดยทั่วไปมีขนาดยาวไม่เกิน 10 มิลลิเมตร กว้างไม่เกิน 2.5 มิลลิเมตร อยู่รวมกันเป็นฝูง จะทำรังตามโพรงไม้ทั่วไป มีลักษณะตัวสีดำ และมีขนาดเล็กกว่าผึ้งธรรมดา 2 – 3 เท่าตัว ไม่ทำอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์อื่น ๆ มีน้ำหวานสามารถรับประทานได้ ลักษณะทั่วไปของขี้สูด มีสีน้ำตาลปนดำ มีความเหนียวข้นใช้ยึดติดวัสดุที่มีน้ำหนักเบาได้ เช่น ใช้ยึดกู่แคนเข้ากับเต้าแคน สมัยก่อนใช้ปิดกั้นรั้วของถังน้ำ มีอายุนานประมาณ 7 – 10 ปี ก็จะเสื่อมคุณภาพอายุของแคนก็จะเสื่อมสภาพไปตาม จากการเสื่อมสภาพของขี้สูดจะเริ่มตั้งแต่อายุใช้งานประมาณ 5 ปี ขึ้นไป โดยมีความข้นเหนียวลดลงเรื่อยๆและเมื่อหมดอายุจะแห้งสนิท ไม่มีความเหนียวหลงเหลือ ลักษณะนี้

จะพบได้เมื่อมีอายุการใช้งานประมาณ 10 ปี ขึ้นไป สำหรับการเก็บรักษาที่ดีที่สุด เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะซีสตูมมีความยืดหยุ่นดั่งนั้น เมื่อถูกอากาศเย็นจะหดตัวและแข็ง หากถูกอากาศร้อนจะเหลวไม่สามารถยืดเกาะได้ ดังนั้นการเก็บควรเก็บในที่ร่ม ไม่ให้โดนลม ซีสตูมจะเริ่มเหลวเมื่ออยู่ในอุณหภูมิประมาณ 40 องศาเซลเซียส และเริ่มแข็งตัวเมื่ออยู่ในอุณหภูมิประมาณ 28 องศาเซลเซียส ดังนั้นการเก็บรักษาควรอยู่ในอุณหภูมิประมาณ 28 - 40 องศาเซลเซียส ถึงแม้ซีสตูมจะมีอายุการใช้งานประมาณ 10 ปี ถ้าหาตลาดการถนอมรักษาอาจทำให้เสื่อมคุณภาพได้เร็ว และมีอายุการใช้งานได้น้อยลง (สุรศักดิ์ พิมพ์เสน. 2532 : 38)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดฝึกทักษะ

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : 19-20) ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองว่า อาศัยหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของ Skinner และ Thorndike สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง ชุดการเรียน คือ

1. เงื่อนไขของการตอบสนอง (Operant Conditioning) ได้แก่ การเสริมแรง (Reinforcement) หรือการไม่เสริมแรง (Non- reinforcement) เมื่อผู้เรียนได้ทำการตอบสนอง
2. การเสริมแรง (Reinforcement) การเสริมแรงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อพฤติกรรม พฤติกรรมที่ดีควรได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้น อีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้น ในการเรียนด้วยชุดการเรียนหรือรู้คำตอบ (Knowledge of Results) เป็นตัวเสริมแรงอย่างหนึ่งและในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด
3. การดัดรูปพฤติกรรม (Shaping) พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นต่างๆ ต่อเนื่องกันไป การดัดรูปพฤติกรรมก็คือต้องรู้ว่าขั้นสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้เป็นไปในทางที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Thorndike ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนคือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และ การตอบสนอง (Response) ถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับความไม่สบายใจ ความไม่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercises) คือการที่บุคคลได้มีโอกาสได้กระทำซ้ำๆ ในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง จะทำให้พฤติกรรมนั้นๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะเรียน

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : 20-21) กล่าวถึง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ ได้พัฒนาระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯ โดยมีแนวคิดในการจัดสร้าง 5 ประการ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล ในทางจิตวิทยาเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า บุคคลมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะด้านความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด เป็นต้น ดังนั้นจึงได้นำหลักจิตวิทยาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุดก็คือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรี และการศึกษาโดยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถและ ความสนใจ โดยมีผู้แนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อประสมหรือสื่อหลายชนิด โดยการนำเอาสื่อการสอนหลายๆ ชนิดมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ เช่น สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจเพื่อสร้างความสนใจ ในขณะที่สื่อการสอนอีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และสื่อการสอนอีกชนิดหนึ่งใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เป็นต้น การใช้สื่อประสมนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากหลายๆ ทางที่ผสมผสานกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนในสิ่งที่ต้องการด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

3. แนวความคิดในการใช้กระบวนการกลุ่มหรือกลุ่มสัมพันธ์ (Group process) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแต่เดิมมานั้นมีลักษณะเป็นทางเดียว คือครูเป็นผู้นำนักเรียนเป็น ผู้ตาม ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นักเรียนจะมีโอกาสพูดก็ต่อเมื่อครู ให้พูดเท่านั้น การตัดสินใจของนักเรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ด้วยกันเองก็แทบจะไม่มีเลยเพราะครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ดังนั้นแนวโน้มของการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงได้นำเอากระบวนการกลุ่มมาใช้เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน แนวคิดนี้ได้นำมาใช้ในชุดการสอนด้วยเช่นกัน

4. แนวคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง ได้ทราบผลการเรียนของตนทันทีและมีการเสริมแรงเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำหรือหลีกเลี่ยงไม่กระทำ

5. แนวความคิดเกี่ยวกับการนำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบ (System analysis) มาใช้ในการผลิตชุดการเรียน โดยการจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ภัยของผู้เรียนและอื่นๆ รายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ได้นำไปทำการทดลองและปรับปรุงจนมีคุณภาพเชื่อถือได้แล้วจึงนำมาใช้ ซึ่งมีการเสนอแนะการสอนสำหรับครู มีการตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการสอน รวมทั้งเครื่องมือและวิธีการประเมินผล ทุกอย่างในระบบจะต้องสร้างขึ้นมาเป็นแบบบูรณาการ มีความเกื้อกูลและสอดคล้องกันเป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองมีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องอยู่ อย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ แนวความคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ แนวความคิดเกี่ยวกับ จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อประสมและวิธีวิเคราะห์ระบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดฝึกการเป่าโหวดเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด มีดังนี้

มนชนก ใจตรง (2556) ศึกษาเรื่อง เทคนิคการตีฆ้องวงใหญ่กรณีศึกษา อาจารย์สุเชาว์ หริมพานิช กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์สุเชาว์ หริมพานิช โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เป็นการเลือกตัวอย่างที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ต้องการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างนั้นมีจำนวนจำกัดและมี ลักษณะเฉพาะตามเรื่องที่จะศึกษา เนื่องจาก อาจารย์สุเชาว์ หริมพานิช เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีชื่อเสียง ทางด้านดนตรีไทย ผลการวิจัย พบว่า เทคนิคการตีฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษา อาจารย์สุเชาว์ หริมพานิช มีการปฏิบัติเทคนิค การตีฆ้องวงใหญ่ โดยเริ่มจากท่าจับไม้ฆ้องวงใหญ่ ซึ่งอธิบายถึงลักษณะวิธีการจับไม้ เพื่อเตรียมพร้อมในการปฏิบัติ วิธีการตีฆ้องวงใหญ่ โดยแบ่งหัวข้อย่อยออกเป็น ลักษณะ การตีฆ้องวง ใหญ่ ซึ่งกล่าวถึงลักษณะการเคลื่อนไหวของข้อมือและกล้ามเนื้อแขน และวิธีการตีที่ผู้วิจัยสามารถ รวบรวมได้ทั้งหมด 14 วิธี แต่ละวิธีอธิบายถึงการปฏิบัติไว้ โดยละเอียด เทคนิคการตีฆ้องวงใหญ่ที่มี นอกเหนือจากในตำราต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ คือ การเอาสิ่งที่มีในตำรานั้นมาประยุกต์ ผสมผสานกัน ออกมาได้เป็นเทคนิคการตีแบบใหม่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในแต่ละคนนั้น จะมีเทคนิคที่แตกต่างกัน เทคนิคที่ว่า นั้นมีมากมาย เพราะเป็นเทคนิคที่สามารถคิดขึ้นมาใหม่ได้เรื่อย ๆ แล้วแต่สถานการณ์ ณ ขณะนั้น และ ในการฝึกฝนจะศึกษาจากตำราอย่างเดียว ในบางกรณีผู้ฝึกจะไม่สามารถเข้าใจได้ อย่างชัดเจน ทั้งนี้ต้อง ได้รับการถ่ายทอดให้เห็นภาพด้วยคำพูดจากครูผู้สอน

นันทินี นักดนตรี (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง เครื่องดนตรีไทยในวงปี่พาทย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 38 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องดนตรีไทยในวงปี่พาทย์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 86.19/81.90 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ เรียนด้วยชุด กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องดนตรีไทยในวงปี่พาทย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจ ของนักเรียน ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องดนตรีไทยในวงปี่พาทย์ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ปานัถ ดำนิล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการเล่นกลองยาว ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน โดยการเลือก แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้วิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัด กิจกรรม 2) แบบประเมิน ความสามารถการปฏิบัติการเล่นกลองยาว 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถการเล่นกลองยาวโดยการมีส่วนร่วม ของปราชญ์ชาวบ้าน ผ่านเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และมีนักเรียนไม่ผ่าน เกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 2) นักเรียนทุกกลุ่ม มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ 3) นักเรียน ทุกกลุ่มมีการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ระดับ มาก ($X = 4.47, S.D. = 0.60$)

รุ่งเกียรติ สิริวงษ์สุวรรณ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง เทคนิคการถ่ายทอด กลอง ชุดแจ๊สเพื่อสร้างชุดการสอนในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาเทคนิคการถ่ายทอดการสอนกลองชุดแจ๊สของอาจารย์ประจำ สาขาดนตรีแจ๊ส หรือแขนงสาขา ดนตรี แจ๊สในระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เทคนิค การถ่ายทอด สามารถกล่าวโดยสรุป 1) อาจารย์ทุกท่านส่วนใหญ่จะสอนแบบตัวต่อตัวและ แบบกลุ่มในวิชารวมวง จะเป็นช่วงเปิดโอกาสให้ อาจารย์ทุกท่านได้ใช้เทคนิคการถ่ายทอด วิธีสอนด้านปฏิบัติการบรรเลงกลองชุดแจ๊สในรูปแบบของ ตนเอง 2) การสอนคล้ายกัน บางอย่างในเรื่องเนื้อหาสอนเป็นทิศทางคล้ายกันบางเรื่องต่างกันที่เวลาที่ใช้ สอนแต่ละเรื่อง ใช้เวลาต่างกัน เช่น การตี Snare และการ Comping, Snare Pattern Swing, Com ping เทคนิคเหยียบ Bass Drum, อ่านโน้ตเพลง Jazz และบรรเลงบทเพลง Jazz รูปแบบการสอน นี้ อาจารย์ส่วนใหญ่อาจจะปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความสามารถความต้องการ ของนักเรียนและสภาพ ปัญหาของนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งอาจมีการปรับเปลี่ยนการเรียน การสอนตามสภาพสถานที่เรียน 3) สื่อ อุปกรณ์ หนังสือเรียนยังไม่มีเล่มไหนที่เอาไว้ใช้เรียน เป็นเล่มหลักมีการใช้หนังสือหลายเล่มมา ร่วมกันใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสม 89 กับนักศึกษาแตกต่างกัน และมีการเขียนแบบฝึกหัด การฝึกซ้อมขึ้นมาเอง จากประสบการณ์ ของอาจารย์โดยตรง 4) การวัดผลและประเมินผลมีการสอบ เก็บคะแนนตลอดเรื่องการสอบ บทเพลง การสอบเก็บคะแนนตามแบบฝึกหัดต่าง ๆ และการแสดง ดนตรีตามสถานที่ต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาสาขาดนตรี มหาวิทยาลัย ราชภัฏ สอนสุนันทา จำนวน 10 คน ผลการวิจัยหาประสิทธิภาพของการใช้ชุดการสอน คือ มีค่า ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ของรูปแบบก่อนการฝึก และหลังการฝึกปฏิบัติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกปฏิบัติสูงกว่า ก่อนฝึกปฏิบัติมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Smith (2003 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาขอบเขตของนักดนตรีชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงให้เห็นการปรับปรุงความสามารถของตนในการอ่านและแสดงเสียงของจังหวะโดยอาศัย การได้รับการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระหว่างการทดลอง การวัดความสามารถของ ผู้ถูกทดลองในการอ่านและแสดงจังหวะโดยใช้เครื่องมือทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษา พบว่า คะแนนการอ่านและการแสดงจังหวะในแบบทดสอบหลังการทดลอง สูงกว่าคะแนนก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าความสามารถของผู้เรียนปรับปรุงดีขึ้น

Pei-Hsuan Huang (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเพิ่มสะสมผลงาน การสอนของครูดนตรีโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อบรรยายประสบการณ์ของครูดนตรีโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาเพิ่มสะสมผลงาน การสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน และเพื่อสังเกตเนื้อหาในเพิ่มสะสมผลงาน วิธีพัฒนาและใช้เพิ่มสะสมผลงาน และทัศนคติต่อการพัฒนาเพิ่มสะสมผลงานเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. เพิ่มสะสมผลงานการสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนมีเนื้อหา หลากหลายและสามารถช่วยครูดนตรีให้ทราบถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและวิธีการประเมิน
2. ครูดนตรีรายงานว่าการใช้คำอธิบายวิธีการทำการบันทึกสิ่งที่ต้องทำ การประเมิน เพื่อนในชั้น การวาดแผนผังสรุปความคิด ล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์มากสำหรับการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนดนตรี
3. การพัฒนาเพิ่มสะสมผลงานการสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องใช้เวลามาก
4. เพิ่มสะสมผลงานการสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน สามารถช่วยครูดนตรีพิจารณานำการประเมินหลากหลายรูปแบบมาใช้ได้จริง

Ying-Jung Hsieh, Shu-Ching Lin (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสังเกต การเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมปลายที่มีความสามารถทางดนตรี จุดประสงค์ เพื่อสังเกต การเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมปลายที่มีความสามารถทางดนตรี ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ และ บทบาทของบุคคล ครอบครัว โรงเรียน และสังคม ที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน สรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนโปรแกรมความสามารถพิเศษในระดับมัธยม ปลาย และเลือกเรียนดนตรีในระดับมหาวิทยาลัยคือ ความสนใจในดนตรี
2. กลุ่มนักเรียนตัวอย่างทุกคนในงานวิจัยนี้เลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาดนตรีหรือสาขา ที่เกี่ยวข้อง

3. การเลือกศึกษาต่อ นักเรียนจะพิจารณาด้าน คณาจารย์ ชื่อเสียงของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก

4. นักเรียนจะเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐมาก่อนเป็นอันดับแรก

Davis Josic (2014, p. 4) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยเกี่ยวกับวิถีทางการศึกษา ดนตรีคลาสสิก ได้รับการสนับสนุนและให้บริการแก่เด็ก ๆ ในสหรัฐอเมริกา ด้วยการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นทางสังคม และการเข้าถึงของดนตรีคลาสสิกการศึกษาสำหรับ เยาวชน ใช้แนวคิดทฤษฎีของโฮเวิร์ด เบคเกอร์ (Howard Becker) เนตต์ และปีแอร์ บูร์ดิเยอ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่มีเด็กสมัครเรียนดนตรีเอกชน สัมภาษณ์นักการศึกษา และนักดนตรีมืออาชีพที่มีประสบการณ์การสอน ผลการวิจัยพบว่า เพลงคลาสสิกเฉพาะ เพลงเด็ก มีความสัมพันธ์ในการลดชนชั้นทางสังคม และการเปิดเพลงสามารถทำให้ชีวิต ของเยาวชนในทางที่ดีและมีความหมายในชีวิตมากขึ้น

Wu Chiu-Fan, Fung-Ching Cheng (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับประสิทธิผลในการเรียนดนตรีของนักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรี ในโรงเรียนประถมศึกษา จุดประสงค์ เพื่อช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและประสิทธิผลในการเรียนดนตรี สรุปผลได้ดังนี้

1. นอกจากความสามารถทางดนตรีที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ปัจจัยอื่นๆ เช่น สภาพแวดล้อมการเรียนดนตรี การสนับสนุนจากผู้ปกครอง การฝึกฝนเล่นเครื่องดนตรี การออกแบบหลักสูตร ล้วนแล้วมีผลสำคัญต่อประสิทธิผลในการศึกษาทางดนตรี

2. นักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรีในหลายประเทศและตามเมืองต่างๆ มีทัศนคติต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ไม่ว่าจะ เป็น สภาพแวดล้อม ความปรารถนา หรือนิสัยในการเรียน อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความแตกต่างกันไปบ้าง

3. ในชั้นเรียนดนตรีพิเศษในโรงเรียนประถม นักเรียนจะพอใจต่อความเป็นมืออาชีพ ความเฉลียวฉลาดและทักษะ และทัศนคติต่อการสอนของครู

4. นักเรียนได้รับอุปกรณ์ คุณภาพการสอน และสภาพแวดล้อมการเรียนที่คุ้นเคยเหมือนกัน แม้ว่าจะอยู่กันคนละเมือง

5. นักเรียนจากเมืองระดับกลาง มีทัศนคติต่อการเรียนดีกว่าในด้านความปรารถนา และนิสัยการเรียน ทั้งยังมีความกระตือรือร้นสนใจและมีแรงจูงใจที่จะเรียน และพัฒนานิสัยการเรียน

6. นักเรียนหญิงพอใจ สภาพแวดล้อม ความปรารถนา และนิสัยในการเรียนมากกว่านักเรียนชาย

7. ด้านประสิทธิผลการเรียนดนตรี ไม่ว่าจะ เป็นวิชาหลักหรือวิชารอง ไม่มีความสัมพันธ์เด่นชัดต่อสภาพแวดล้อมการเรียน แต่ทัศนคติของครูส่งผลมากต่อนักเรียนวิชาหลัก ดังนั้น ความเป็นมืออาชีพ ความอดทน และการให้กำลังใจของครู จะช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้มาก

8. ประสิทธิภาพในวิชาทั่วไปมีความสัมพันธ์อย่างโดดเด่นกับ สภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ดังนั้น การช่วยเหลือจากผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ที่ดี เป็นสิ่งสำคัญมาก

9. ในการเรียนวิชาหลักและวิชาการ ความปรารถนาในการเรียนสูงกว่าความสามารถทางดนตรีอยู่เล็กน้อย และในเรื่องของความปรารถนาในการเรียน ปัจจัยสูงสุดคือความสนใจในการเรียน

10. ในวิชาหลักและวิชาการ และในความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยการเรียนกับความสามารถของนักเรียน นิสัยในการเรียนจะสูงกว่าเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ในวิชาทั่วไปและผลคะแนนโดยรวม ความสามารถทางดนตรีจะสูงกว่านิสัยในการเรียน

11. ด้านทัศนคติต่อการเรียน ไม่ว่าจะเป็ผลประสิทธิผลในวิชาหลัก วิชาทั่วไป หรือผลคะแนนโดยรวม นิสัยการเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ที่แม่นยำที่สุด โดยมีสภาพแวดล้อมการเรียน และความปรารถนาในการเรียน ตามมาเป็นอันดับสองและสามตามลำดับ

Wu Fei (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบ เพลงประจำโรงเรียนของประเทศจีนช่วงต้นศตวรรษที่ 20 กับ เพลงประจำโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่นสมัยเมจิ จุดประสงค์ เพื่อศึกษาว่าเพลงประจำโรงเรียนของจีนได้รับอิทธิพลและแตกต่างจากเพลงประจำโรงเรียนของญี่ปุ่นอย่างไร และยังศึกษาแนวความคิดในการสอนเพลงประจำโรงเรียนเพื่อดูว่าการศึกษาดนตรีในยุคแรกๆของสองประเทศนี้ต่างกันอย่างไร การฝึกร้องเพลงเริ่มเข้ามาในหลักสูตรการเรียนของประเทศจีนในปี 1909 ขณะเดียวกัน นักศึกษาชาวจีนซึ่งเรียนดนตรีที่ญี่ปุ่น ก็เขียนเพลงประจำโรงเรียนโดยใช้ทำนองเพลงญี่ปุ่น และนำมาสอน ดังนั้นเพลงประจำโรงเรียนจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นการเรียนดนตรีในโรงเรียนของจีน สมัยเมจิในญี่ปุ่น การฝึกร้องเพลงเริ่มมีขึ้นในโรงเรียนประถมในปี 1872 แต่มาเริ่มสอนจริงจังในปี 1881 มีการประสมประสานวัฒนธรรมของตะวันตกและของญี่ปุ่นเข้าด้วยกัน เพลงซึ่งเป็นโคลงกลอนของญี่ปุ่นมีทั้งทำนองแบบตะวันตกและแบบญี่ปุ่นผู้ประพันธ์เพลงประจำโรงเรียนในจีนได้แนวคิดมาจากเพลงประจำโรงเรียนของญี่ปุ่น ยิ่งไปกว่านั้น พื้นหลังเรื่องต่อต้านความรุนแรง และการปกป้องประเทศชาติ ยังชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรมและ การเคลื่อนไหวแบบประชาธิปไตยของเพลงประจำโรงเรียน ซึ่งจัดว่าเป็นการพัฒนาเพลงใหม่ๆและการศึกษาดนตรี อย่างไรก็ตามเมื่อมีการควบคุมจากรัฐบาล ในเพลงจึงมีจิตวิญญาณทางสงครามปะปนอยู่ด้วย

Mohd Hassan Abdullah (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีในโรงเรียนรัฐบาลของประเทศมาเลเซีย: การสนับสนุน ประเด็นปัญหา และความท้าทาย วิชาดนตรีเริ่มมีในหลักสูตรของโรงเรียนรัฐบาลมาเลเซียตั้งแต่ปี 1982 แต่มีเฉพาะในโรงเรียนประถม ในปี 1996 ทั้งประเทศมีหลักสูตรใหม่ของวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมเพียงสองสามแห่ง จุดประสงค์เพื่อสืบทอดดนตรีพื้นเมืองมาเลเซียอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ก็เกิดประเด็นปัญหาต่างๆตามมามากมาย จุดประสงค์ของงานวิจัยนี้ จึงมุ่งศึกษาสถานะปัจจุบันของการศึกษาดนตรีในโรงเรียนรัฐบาลของมาเลเซียในด้านการสนับสนุนและเนื้อหาในหลักสูตร และยังคงประเด็นปัญหาต่างๆอันเกิดจากการสนับสนุนการศึกษาดนตรีนี้อีกด้วย

Chen, Yu-Chuan, Cheng, Fung-Ching (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสำรวจการสอนแต่งเพลงของครูดนตรีโรงเรียนประถมในแคว้น Kaohsiung จุดประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจ ความรู้ความสามารถ การสอน ปัญหาและการแก้ไข และแหล่งข้อมูลสนับสนุนที่จำเป็นในการสอนแต่งเพลง สรุปผลได้ดังนี้

1. ความสามารถและการสอนการแต่งเพลงของครูอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างกัน แต่ภูมิหลังทางการศึกษา ความรู้ด้านการแต่งเพลงสอดคล้องกับทฤษฎีต่างๆ ครูสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการแต่งเพลงกับการคิดสร้างสรรค์ ครูส่วนใหญ่ไม่มีอคติต่อการสอนแต่งเพลงแต่ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองในการสอนแต่งเพลง

2. ครูจะประยุกต์การแต่งเพลงเพื่อสอน ท่อนหลักของเพลง จังหวะ และฝึกเล่นดนตรี แต่มักจะไม่ใช้การแต่งเพลงเพื่อสอนความสามารถทางดนตรีแบบบูรณาการ ไม่ใช่เป็นการประเมิน และไม่พัฒนาหรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาเองเพื่อการสอนแต่งเพลง

3. ครูมีความกังวลว่านักเรียนจะล้อเลียนการแสดงของเพื่อนและการสาธิตของ ครูเอง ครูไม่ได้คิดว่าความสามารถของนักเรียนจะเป็นปัญหาต่อการสอนแต่งเพลง แต่คิดว่าการสอนแต่งเพลงจะกินเวลาส่วนใหญ่ของชั่วโมงเรียนและจะควบคุมชั้นเรียนได้ยากกว่าเดิม

4. ครูคาดหวังที่จะเพิ่มความสามารถส่วนตัวในการสอนแต่งเพลงโดยเข้าร่วมสัมมนา ปฏิบัติการและการสาธิตปฏิบัติ ทั้งยังมีแนวโน้มว่าจะเรียนรู้เทคนิคการสอนจากครูที่เชี่ยวชาญด้านการแต่งเพลง แต่ครูมักจะไม่คิดค้นมาตรฐานการประเมินการแต่งเพลงที่เหมาะสม

5. ครูต้องการแหล่งข้อมูลหรือการสนับสนุนในช่วงที่สอนการแต่งเพลง และส่วนใหญ่ต้องการได้รับการสาธิตวิธีสอนการแต่งเพลง แต่ไม่คิดว่าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนการแต่งเพลงจะเป็นเรื่องจำเป็นเสมอไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่เรียนหลักสูตรสาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน คณะศิลปนาฏดุริยางค์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 ชุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน
4. แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1.1 ขั้นเตรียมการผลิตชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

โดยการศึกษาหลักสูตรศิลปบัณฑิต ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอน ศึกษาเทคนิคและกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน เกี่ยวกับเทคนิคและกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1.2 กำหนดเนื้อหา ในการสร้างชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สาขาวิชา ศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตามหลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2560

1.3 วิธีการผลิตชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1.3.1 ศึกษาหนังสือ เอกสารเกี่ยวกับเรื่องการจัดทำหลักสูตร

1.3.2 ทำการวิเคราะห์หลักสูตร

1.3.3 กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยให้สัมพันธ์กับหลักสูตร ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบ่งออกเป็น 10 ชุด ดังกล่าวไว้แล้ว

1.3.4 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของชุดฝึกทักษะ

1.3.5 ศึกษาเอกสารและตำราถึงวิธีการสร้างชุดฝึกทักษะในรูปแบบต่าง ๆ

1.3.6 สร้างชุดฝึกทักษะโหวดตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ตั้งไว้ โดยดำเนินการวางแผนเรื่องที่จะเขียนเป็นลำดับเรื่องราวก่อนหลัง จากง่ายไปหายากแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ แต่ละตอนต้องสัมพันธ์กัน โดยสร้างชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง ส่วนประกอบ โครงสร้างและระบบเสียงของโหวด

ชุดที่ 2 เรื่อง การจับโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ชุดที่ 3 เรื่อง การเป่าไล่เสียงขึ้นลง

ชุดที่ 4 เรื่อง การเป่าไล่เสียงตามโน้ต

ชุดที่ 5 เรื่อง การเป่าห้องละหนึ่งตัวโน้ต

ชุดที่ 6 เรื่อง การเป่าห้องละสองตัวโน้ต

ชุดที่ 7 เรื่อง การเป่าห้องละสามตัวโน้ต

ชุดที่ 8 เรื่อง การเป่าห้องละสี่ตัวโน้ต

ชุดที่ 9 เรื่อง การเป่าสร้างจังหวะ

ชุดที่ 10 เรื่อง การเป่าสายเต้ยโขงตามโน้ต

1.3.7 นำชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน รวมทั้งให้ประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.3.7.1 ผศ.เจริญชัย ชนไพโรจน์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.3.7.2 นายไพบุลย์ สะตารัตน์ ตำแหน่ง ศ.ศ. 3 ด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน อดีตครูโรงเรียนบ้านหมู่มัน

1.3.7.3 นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ ศิลปินแห่งชาติด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1.3.7.4 นายบัญชา ขอบบุญ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1.3.7.5 นายดวงใจ คชทิพย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน

นำคะแนนผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดแต่ละชุดโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และมีคะแนนผลการประเมิน ดังนี้

ชุดที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.83 ชุดที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.63

ชุดที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.70 ชุดที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.70

ชุดที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 4.63 ชุดที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.67

ชุดที่ 7 มีค่าเฉลี่ย 4.67 ชุดที่ 8 มีค่าเฉลี่ย 4.60

ชุดที่ 9 มีค่าเฉลี่ย 4.90 ชุดที่ 10 มีค่าเฉลี่ย 4.80

ค่าเฉลี่ยโดยรวมทั้ง 10 ชุด เท่ากับ 4.72 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากทุกชุด

1.3.8 จัดทำคู่มือการใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1.3.9 จัดทำสื่อเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด

1.3.10 นำชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เนื้อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

1.3.10.1 การทดลองแบบ 1: 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาดนตรีคีตศิลป์ไทย ศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จำนวน 3 คน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดทีละคนเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในเรื่องเวลา การใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่จัดไว้ในบทเรียน ทำการเก็บข้อมูลต่าง ๆ โดยสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ตลอดจนตรวจดูผลงานจากการปฏิบัติชุดฝึกทักษะระหว่างเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิดแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง

ผลการทดลองแบบ 1 : 1 โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 ชุดมีผลเฉลี่ยเท่ากับ 17.92 จากคะแนนเต็ม 20 ในแต่ละชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 86.58

1.3.10.2 การทดลองกลุ่มเล็ก 6 คน กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ประกอบด้วย นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อน อย่างละ 2 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ จากคะแนนเต็ม 20 ในแต่ละชุด หรือคิดเป็น ร้อยละ 89.63

1.3.10.3 การหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม โดยนำชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานตามเกณฑ์ 80/80

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

2.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และหลักสูตรศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ตามหลักสูตรศิลปบัณฑิต(ปรับปรุง พ.ศ. 2560) ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2.2 แบ่งเนื้อหา หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การเป่าโหวด เป็นชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 ชุด

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของเนื้อหาย่อยหรือหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้

2.4 ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ กำหนดรูปแบบและจำนวนข้อสอบ ดังนี้ คือสร้างเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test Items) กำหนดตัวเลือกไว้แต่ละข้อ 4 ตัวเลือก ก ข ค และ ง จำนวน 50 ข้อ การให้คะแนนตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดไม่ได้คะแนน ต้องการใช้จริง จำนวน 40 ข้อ

2.5 นำตารางความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ไว้แล้ว และข้อสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิมจำนวน 4 คน พิจารณา ตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์มีความสัมพันธ์กันกับข้อสอบแต่ละข้อ โดยหาค่า IOC ตามวิธีของ Rovinelli และ Hambleton (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 63) พบว่า แบบทดสอบจำนวน 40 ข้อเข้าเกณฑ์ทุกข้อ ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 จึงเลือกใช้ไว้ทั้งหมด

2.6 นำข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบไปทดลองสอบ กับนักศึกษาที่เคยเรียนเนื้อหาแล้วที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดจำนวน 5 คน ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2.7 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบ โดยการหาค่าความยาก

และอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแบบอิงเกณฑ์ คัดเลือกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ คัดเอาเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 ได้ข้อสอบเข้าเกณฑ์จำนวน 35 ข้อ จึงคัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ตามที่ต้องการ มีค่าความยากตั้งแต่ .31 ถึง .71 และมีอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .23 ถึง .73

2.8 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ มาหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการของโลเวทท์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

2.9 จัดพิมพ์แบบทดสอบเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การสร้างแบบประเมินทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

เป็นแบบประเมินทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักศึกษา ละคร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามกิจกรรมของชุดฝึกทักษะที่กำหนด รวมถึงพฤติกรรมต่างๆระหว่างเรียนด้วย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาการสร้างแบบประเมินทักษะจากหนังสือวัดผลการศึกษา

(สมนึก ภัททิยธานี. 2548 : 74-103)

3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติ และกำหนดรูปแบบการประเมินทักษะปฏิบัติ

3.3 สร้างแบบประเมินทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้ชุดฝึกทักษะชนิดมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) มี 4 ระดับ แยกเป็น 3 ชั้น รวมทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ ดังนี้

ชั้นเตรียม

1. เตรียมการเป่า มีลำดับขั้นตอนในการเป่าโหวด
  - 4 คะแนน ปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม
  - 3 คะแนน ปฏิบัติตามขั้นตอนไม่ต่อเนื่อง
  - 2 คะแนน ปฏิบัติตามขั้นตอนน้อย
  - 1 คะแนน ไม่ให้ความสนใจ
2. ตอบคำถามจากกิจกรรมที่กำหนดให้
  - 4 คะแนน ตอบคำถามจากกิจกรรมทุกคำตอบ
  - 3 คะแนน ตอบคำถามจากกิจกรรมบางข้อ
  - 2 คะแนน ตอบคำถามจากกิจกรรมน้อยมาก
  - 1 คะแนน ไม่สนใจตอบคำถามเลย
3. มีความสนใจ ความตั้งใจ ในการฝึกปฏิบัติตามกิจกรรม
  - 4 คะแนน ให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการฝึกปฏิบัติดีมาก
  - 3 คะแนน ให้ความสนใจการปฏิบัติงานดี

- 2 คะแนน ให้ความสนใจการปฏิบัติงานน้อย
- 1 คะแนน ไม่ให้ความสนใจการปฏิบัติงานเลย

ชั้นปฏิบัติ

1. การปฏิบัติเป็นไปด้วยความมั่นใจ
  - 4 คะแนน มีผลการปฏิบัติถูกต้อง เป็นตัวของตนเอง
  - 3 คะแนน มีผลการปฏิบัติถูกต้องปานกลาง
  - 2 คะแนน มีผลการปฏิบัติถูกต้องเล็กน้อย
  - 1 คะแนน มีผลการปฏิบัติไม่ถูกต้อง
2. การอ่านโน้ต
  - 4 คะแนน การอ่านและเคาะจังหวะถูกต้องดีมาก
  - 3 คะแนน การอ่านและเคาะจังหวะถูกต้องปานกลาง
  - 2 คะแนน การอ่านและเคาะจังหวะถูกต้องเล็กน้อย
  - 1 คะแนน การอ่านและเคาะจังหวะไม่ถูกต้อง
3. การเป่าแคนมีความไพเราะ
  - 4 คะแนน ผลงานมีความไพเราะดีมาก
  - 3 คะแนน ผลงานมีความไพเราะดี
  - 2 คะแนน ผลงานมีความไพเราะพอใช้
  - 1 คะแนน ผลงานขาดความไพเราะ
4. กล้าแสดงออก ชื่นชมยินดีสนุกสนานและร่วมแสดงความคิดเห็น
  - 4 คะแนน กล้าแสดงออก สนุกสนานและร่วมแสดงความคิดเห็นดีมาก
  - 3 คะแนน กล้าแสดงออก สนุกสนานและร่วมแสดงความคิดเห็นดี
  - 2 คะแนน กล้าแสดงออก ชื่นชมยินดีสนุกสนานและร่วมแสดงพอใช้
  - 1 คะแนน ไม่แสดงออก และร่วมแสดงความคิดเห็นน้อยมาก

ชั้นสรุป

1. การสรุปขั้นตอนของการฝึกทักษะในรูปแบบแผนที่ความคิดได้
  - 4 คะแนน สรุปขั้นตอนเป็นแผนที่ความคิด และนำเสนอได้ดีมาก
  - 3 คะแนน สรุปขั้นตอนเป็นแผนที่ความคิด และนำเสนอได้ดี
  - 2 คะแนน สรุปขั้นตอนเป็นแผนที่ความคิดไม่และนำเสนอได้ไม่สมบูรณ์
  - 1 คะแนน ไม่สรุปขั้นตอนและไม่กล้าแสดงออกในการนำเสนอ
2. การเก็บดูแลรักษาเครื่องดนตรี
  - 4 คะแนน การเก็บรักษา ทำความสะอาดเครื่องดนตรีดีมาก

- 3 คะแนน การเก็บรักษา ทำความสะอาดเครื่องดนตรีดี
  - 2 คะแนน การเก็บรักษา ทำความสะอาดเครื่องดนตรีไม่เรียบร้อย
  - 1 คะแนน ไม่สนใจทำ
3. ปฏิบัติการฝึกตามเวลาที่กำหนด
    - 4 คะแนน ปฏิบัติการฝึกงานสำเร็จเรียบร้อยดีมาก
    - 3 คะแนน ปฏิบัติการฝึกตามที่กำหนดเรียบร้อยดี
    - 2 คะแนน ปฏิบัติการฝึกตามที่กำหนดไม่เรียบร้อย
    - 1 คะแนน ปฏิบัติการฝึกไม่ทันตามเวลาที่กำหนด งานไม่เรียบร้อย
- 3.4 นำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไข เมื่อผ่านแล้วนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาความเหมาะสมของข้อความและความเที่ยงตรงในการประเมิน
- 3.5 นำแบบฝึกทักษะที่ได้ไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป
4. การสร้างแบบวัดความพึงพอใจ

สร้างแบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

    - 4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน แบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ จากหนังสือพื้นฐานการวิจัยการศึกษา สมนึก ภัททิยธนี (2548 :74-103)
    - 4.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความพึงพอใจ และกำหนดรูปแบบการเขียนข้อคำถาม ในแบบวัด
    - 4.3 สร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชนิดมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) มี 4 ระดับ ได้แก่

มีความพึงพอใจมากที่สุด	เท่ากับ 4
มีความพึงพอใจมาก	เท่ากับ 3
มีความพึงพอใจปานกลาง	เท่ากับ 2
มีความพึงพอใจน้อย	เท่ากับ 1

แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน รวมทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ รายละเอียดดังตัวอย่างตารางต่อไปนี้

แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ			
		4	3	2	1
1.	รูปแบบของชุดฝึกทักษะมีความเหมาะสมน่าสนใจ				
2.	สื่อชนิดอื่นที่นำมาประกอบชุดฝึกทักษะเหมาะสมและน่าสนใจ				
3.	มีคำแนะนำในการใช้ชุดฝึกทักษะ				
4.	กิจกรรมมีลำดับขั้นตอนเหมาะสม				
5.	เวลาและการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอนเหมาะสม				
6.	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมและน่าสนใจ				
7.	ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน				
8.	การจัดลำดับเนื้อหาเป็นไปอย่างต่อเนื่องเข้าใจง่าย				
9.	ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนานในทุกขั้นตอนและทั่วถึง				
10.	ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมและตอบข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจนทุกครั้ง				
รวม					

การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนรวม 31 - 40 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนรวม 21 - 30 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนนรวม 11 - 20 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนรวม 1 - 10 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

4.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไข เมื่อผ่านแล้วนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของข้อความและความเที่ยงตรงในการวัดความพึงพอใจ

4.5 นำแบบวัดความพึงพอใจที่ได้ไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	ชั่วโมงที่	รายการที่เก็บข้อมูล
1	14 มิ.ย 64	3	ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ 30 ข้อ
1	16 มิ.ย 64	4-5	ทดลองภาคสนาม กับนักศึกษา 10 คน ใช้ชุดฝึกทักษะ ชุดที่ 1 - 2
2	21 มิ.ย 64	4-5	ชุดฝึกทักษะโหวด ชุดที่ 3 - 4
2	24 มิ.ย 64	4-5	ชุดฝึกทักษะโหวด ชุดที่ 5 - 6
3	28 มิ.ย 64	4-5	ชุดฝึกทักษะโหวด ชุดที่ 7
3	30 มิ.ย 64	4-5	ชุดฝึกทักษะโหวด ชุดที่ 8-9
4	6 ก.ค. 64	4-5	ชุดฝึกทักษะโหวด ชุดที่ 10
4	9 ก.ค. 64	4-5	ชุดฝึกทักษะโหวด ชุดที่ 10 และทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 40 ข้อ
5	14 ก.ค. 64	5	วัดความพึงพอใจของนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าทำการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเวลาในปฏิทินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ดังนี้
  - 1.1 ดำเนินการตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ชุดละ 1 ชั่วโมง ตรวจสอบและเก็บคะแนนผลการปฏิบัติตามกิจกรรมแต่ละเรื่อง จนครบ 10 ชุด
  - 1.2 ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ในแต่ละเรื่องนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประเมินทักษะการเป่าโหวดและกิจกรรมของนักศึกษาแต่ละคน ระหว่างเรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ครบทุกแผนผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด คือ
    - 1.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง โหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 40 ข้อ
    - 1.2.2 แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
3. วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน
4. วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะปฏิบัติการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน หลังเรียน ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
5. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ
  - 1.1 หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา โหวด โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 โดยใช้สูตรดัชนี ค่าความสอดคล้อง Index of Item Objective Congruence (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี. 2548 : 220-221) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์กับ เนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$$\frac{\sum R}{N} \quad \text{แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

$$N \quad \text{แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

การหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อสอบในแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามวิธีของ Brennan (สมนึก ภัททิยธนี และคณะ. 2548 : 81-82) ดังนี้

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
N_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้ หรือสอบผ่านเกณฑ์
N_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้ หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

กรณีแบบสอบถามความพึงพอใจ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test (สมนึก ภัททิยธนี และคณะ. 2548 : 92) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 - S_L^2}{N}}}$$

t	แทน	อำนาจจำแนก
$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
N	แทน	ค่าจำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งมีจำนวนเท่ากัน

1.3 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของโลเวตต์ (Lovett) (สมนึก ภัททิยธนี และคณะ. 2548 : 89) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2}$$

เมื่อ cc r	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
K	แทน	จำนวนข้อสอบ
X_i	แทน	คะแนนของแต่ละคน
C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

กรณีแบบสอบถามความพึงพอใจ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach หรือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (สมนึก ภัททิยธนี และคณะ. 2548 : 94) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

1.4 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

14.1 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้สูตร (เผชญิ กิจระการ. 2544 : 48-51) ดังนี้

สูตรที่ 1 $E1 = \frac{\sum x}{N/A} \times 100$

เมื่อ	$E1$	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของชุดฝึกทักษะ
	N	แทน	คะแนนเต็มของชุดฝึกทักษะ
	A	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

สูตรที่ 2 $E2 = \frac{\sum F}{N/B} \times 100$

เมื่อ	$E2$	แทน	ประสิทธิภาพผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
	N	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

B แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

1.4.2 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้วิธีการของ Goodman (เผชิญ กิจระการ. 2546 : 1-3 ; อ้างอิงมาจาก Goodman. 1980 : 30-34)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 2.3 การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบ หลังเรียนทั้งหมด
EI	แทน ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน
นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้าน
อีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการประเมินทักษะการเป่าโหวดโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ผลปรากฏดังรายละเอียด ดังตาราง 4 – 6 ตาราง 4 แสดงคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง 6 คน

เลขที่	ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน										รวม	เฉลี่ย	ร้อยละ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20			
1	17	19	18	17	19	18	16	19	18	18	179	17.9	89.5
2	18	18	17	18	16	19	15	17	20	15	173	17.3	86.5
3	17	16	19	19	17	16	18	19	18	18	177	17.7	88.5
4	17	19	20	19	17	18	18	18	18	18	182	18.2	91
5	20	16	18	18	20	18	18	18	18	19	183	18.3	91.5
6	16	18	18	18	16	18	18	18	18	18	176	17.6	88
รวม	105	106	110	109	105	107	107	109	110	106	1070	107.83	89.16

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน แต่ละชุดรวม 10 ชุด เท่ากับ 17.60 คิดเป็นร้อยละ 89.16

ผลการวิเคราะห์คะแนนทดสอบหลังเรียนการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ดังตาราง 5 ตาราง 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 หลังเรียนของนักศึกษาแต่ละคน และผลรวมทั้งชั้นของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

นักศึกษาคนที่	คะแนนหลังเรียน (30คะแนน)	คิดเป็นร้อยละ
1	26	86.67
2	27	90.00
3	26	86.67
4	28	93.33
5	28	93.33
6	26	86.67
รวม	161	89.44
S.D	1.19	4.06
ร้อยละ	89.43	89.43
เฉลี่ย	26.83	89.43

จากตาราง 5 พบว่า นักศึกษามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยโดยรวมจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 26.83 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 89.43

ตาราง 6 ผลสรุปประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีที่บ้านอีสาน (E1 / E2) นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80

สื่อการเรียนรู้	N	E ₁			E ₂		
		$\bar{X}$	S.D	%	$\bar{X}$	S.D	%
ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีที่บ้านอีสาน	6	17.97	2.04	89.16	26.83	1.04	89.43

จากตาราง 6 พบว่า ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีที่บ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.16/89.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จากคะแนนประเมินทักษะการเป่าโหวด จากคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล E.I
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
6	30	107	161	0.6796

จากตาราง 7 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 เท่ากับ 0.6796 แสดงว่านักศึกษามีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 67.96

ตอนที่ 3 ผลการประเมินทักษะการเป่าโหวด โดยใช้ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการเป่าโหวด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จากคะแนนแบบประเมินทักษะปฏิบัติ ดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินทักษะการเป่าโหวด หลังการใช้ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ข้อ	การประเมินทักษะการเป่าโหวด	$\bar{X}$	S.D	ระดับคุณภาพ
1.	มีทักษะในการเป่าโหวดจากโน้ตที่กำหนดให้	3.66	0.176	ดีมาก
2.	มีความสนใจ ความตั้งใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม	3.69	0.146	ดีมาก
3.	มีความคิดสร้างสรรค์เป็นไปอย่างอิสระ	3.63	0.090	ดีมาก
4.	การใช้ลม การใช้นิ้ว ถูกต้องตามหลัก	3.69	0.133	ดีมาก

5.	มีความถูกต้องไพบเราะ	3.77	0.108	ดีมาก
6.	กล้าแสดงออก ชื่นชมยินดีและสนุกสนาน	3.60	0.164	ดีมาก
7.	การสรุปการเป่าแคนในรูปแบบแผนที่ความคิดได้	3.60	0.185	ดีมาก
8.	การเก็บรักษา ทำความสะอาดเครื่องดนตรี	3.69	0.115	ดีมาก
9.	ส่งงานตามเวลาที่กำหนด	3.77	0.074	ดีมาก
10.	จังหวะแม่นยำ มีความถูกต้องของโน้ต	3.80	0.04	ดีมาก
	โดยรวม	3.69	0.606	ดีมาก

จากตาราง 8 พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 คิดเป็นร้อยละ 92.25 อยู่ในระดับดีมากและรายชื่ออยู่ในระดับดีมากทุกข้อ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด
ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด
ดนตรีพื้นบ้านอีสาน จากแบบวัดความพึงพอใจปรากฏผล ดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ข้อ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความพึง พอใจ
1. รูปแบบของชุดฝึกทักษะมีความเหมาะสมน่าสนใจ	4.00	0.000	มากที่สุด
2. มีคำแนะนำในการใช้ชุดฝึก	3.86	0.253	มากที่สุด
3. กิจกรรมมีลำดับขั้นตอนเหมาะสม	4.00	0.000	มากที่สุด
4. เวลาและการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอนเหมาะสม	3.91	0.288	มากที่สุด
5. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมและน่าสนใจ	3.91	0.179	มากที่สุด
6. ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน	3.89	0.233	มากที่สุด
7. การจัดลำดับเนื้อหาเป็นไปอย่างต่อเนื่องเข้าใจง่าย	3.80	0.375	มากที่สุด
8. ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอนและทั่วถึง	4.00	0.000	มากที่สุด
9. มีคำอธิบายเพิ่มเติม	4.00	0.000	มากที่สุด
10. ตอบข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน	3.93	0.073	มากที่สุด
รวม	3.93	1.07	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ระดับชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่เรียนรายวิชา โหวด ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2564 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาระดับ ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สามารถ สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษา สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.16/89.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษา ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.6796 แสดงว่าผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 67.96 หลังการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน มีทักษะการเป่าโหวดหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีประสิทธิภาพแตกต่างจากเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.16/89.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 หมายความว่า ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานดังกล่าว เหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้กับนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเป่าโหวดโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดเบื้องต้น ที่นำสื่อผสมที่มีหลายชนิดมาจัดกิจกรรมประกอบการสอนด้วยกัน นอกจากนั้นยังได้ศึกษากิจกรรมการเรียนรู้จากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ จากผู้มีประสบการณ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องได้ตรวจสอบความถูกต้องของสื่อที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับที่ดี ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีชนิดหนึ่ง ผลจากการทดลองและผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “เครื่องมือในการวิจัยเหล่านี้เมื่อจะนำไปใช้จะต้องมีคุณภาพ” (สมนึก ภัททิยธนี. 2548 : 73) เมื่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานผ่านการทดสอบตามกระบวนการทางการวิจัยทุกขั้นตอน มีการแก้ไขปรับปรุงทุกขั้นตอนให้เหมาะสมจนทำให้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานมีประสิทธิภาพของกระบวนการ 89.16 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ เป็นไปตามเกณฑ์ยอมรับประสิทธิภาพที่มีระดับสูงกว่าเกณฑ์ สอดคล้องกับ ไพบูลย์ คำกันยา(2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ชุดสื่อประสมที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน และอัมพร กุลาเพ็ญ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ชุดสื่อประสม เรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 83.60/85.08 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วมีค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดสื่อประสมเท่ากับร้อยละ 55.47 จากผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสื่อประสม หรือชุดสื่อประสม หรือบทเรียนโปรแกรม ย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพของสื่อดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชา “โหวด” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จริง ทำให้เกิดทักษะกระบวนการ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา โหวด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.83 คิดเป็นร้อยละ 89.43 ของคะแนนเต็ม จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าว ทำให้ทราบว่านักศึกษามีความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมในชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดได้ผ่านการตรวจและกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างดี ประกอบกับแบบทดสอบแต่ละข้อได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อสอบหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับมาแล้ว จึงถือได้ว่าเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพ ทำให้นักศึกษาได้ทำแบบทดสอบที่ดีและทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับศศิธร เชื้อนแก้ว(2544 : 56) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอนโดยใช้สื่อประสมกับการสอนปกติ พบว่า การสอนที่ใช้สื่อประสมซึ่งประกอบด้วยบทเรียน โปรแกรม ชุดการสอนและสไลด์เสียง มีประสิทธิภาพ 82.93 / 80.26 และค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.53

ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.6796 แสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 67.96 ทำให้เห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดทำให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะในการปฏิบัติและได้ความรู้จากกิจกรรม ส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีผลการเรียนจากการใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับชาญยุทธ์ ผลาพฤกษ์ (2547 : 73) พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดสื่อประสมประกอบการสอนมีค่าเท่ากับ 0.68 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประเมินทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดแต่ละชุด ทำให้ทราบว่านักศึกษามีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจเพราะนักศึกษาเห็นว่สื่อดังกล่าวน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ผลการประเมินทักษะการเป่าโหวดจึงมีผลโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 คิดเป็นร้อยละ 92.25 ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้จากชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานทั้งหมด 10 ชุด อยู่ในระดับคุณภาพดีมากทุกชุด สอดคล้องกับ เกรียงไกร เจริญพงศ์(2542 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบสื่อประสม มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ การปฏิบัติกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน มีความชื่นชอบต่อการเรียนรายวิชา โหวด หากผู้สอนจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของผู้เรียนก็จะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนนั้น สอดคล้องกับชาญยุทธ์ ผลาพฤกษ์ (2547 : 73) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คุณภาพและระดับความง่ายไม่ซับซ้อน อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ควรเตรียมสื่อประกอบอื่น ๆ พร้อมทดสอบการใช้ตามกิจกรรมในชุดฝึกทักษะกำหนดไว้ เช่น สื่อมัลติมีเดีย วีดิทัศน์ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ควรกำกับการฝึกปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษา อย่างใกล้ชิดเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ตามเวลาที่กำหนด

1.3 ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ไม่เหมาะที่จะปล่อยให้ผู้เรียนดำเนินการตามกิจกรรมเองโดยไม่มีการกำกับดูแลของผู้สอน เพราะในบางกิจกรรมจะมีผู้สอนร่วมด้วย

1.5 ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน เป็นแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเลือกกิจกรรมการเรียนแบบอื่นมาใช้เปรียบเทียบการเรียนรู้แบบโครงงานแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญหาหรือการสร้างสรรคองค์ความรู้

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นในการวิจัยเพิ่มเติม เช่น ความฉลาดทางอารมณ์พัฒนาการด้านทฤษฎี ความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- เกรียงไกร เจริญพงศ์. การพัฒนาชุดสื่อประสมที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องโรคไม่ติดต่อ วิชาสุขศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- คณะศิลปศึกษาภาควิชาศึกษาศาสตร์. (2554). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตและการแสดงพื้นบ้าน ปี 2554
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- . (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิมลศรี อุประมัย. (2525) ดนตรีในระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : หจก. รามใจสหกิจ.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. วิธีการสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- กิตานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2548.
- กิตติมาพร ตัญหาล้า. พฤติกรรมการสอนของครูคนไทยในระดับประถมศึกษา สำนักงาน-
ประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2535.
- กุมารี สุวรรณสิงห์. การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน การปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น
ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามถนัด 1 (ศ 029). วิทยานิพนธ์ ค.ม. : กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- จันทนา คชประเสริฐ. การสร้างชุดการสอนฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงพื้นเมืองภาคกลาง เรื่อง
เพลงเทพทอง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2542.
- จิตตพันธ์ แสนเมือง. การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโปงลางเบื้องต้น
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- เจริญชัย ชนไพโรจน์. คู่มือการเป่าแคนเบื้องต้น. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตมหาสารคาม, 2526.
- . หมอลำ-หมอแคน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต
มหาสารคาม, 2526 ก.
- ชาญยุทธ์ ผลาพฤกษ์. การพัฒนาสื่อประสมประกอบการสอน กลุ่มทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนกุมภกรรณทนต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ชุดิมา นวลพลับ. การพัฒนาชุดการเรียนดนตรีไทยเรื่อง ซอด้วง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.

- วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2523.
- . การประเมินผล เรื่อง การสอนเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา
หน่วยที่ 11-15 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์, 2525.
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา.
ภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2522.
- ณรุทธ์ สุทนต์. จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- . พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ดาร์นต์ พุสดี. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นพื้นเมืองล้านนาเรื่อง ซิ่ง. วิทยานิพนธ์
ค.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- มหาวิทยาลัยมหิดลวิทยาลัยดุริยางคศิลป์. ประชุมวิชาการดนตรีครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ, 2547.
- ดวงเดือน คุปต์คาร. การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องสาระของทำนองเพลงไทยผ่านทักษะ
การขับร้อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- ธวัชชัย นาควงษ์. การสอนดนตรีสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- . การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของ คาร์ล ออร์ฟ (Orff-Schulwerk). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- นิภา โสภาสัมฤทธิ์. การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะการตีตะโพนเบื้องต้น
สำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้ วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. นวัตกรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญ
วิทยการพิมพ์, 2530.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวิชัยสาส์น, 2437.
- . การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- . การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. มหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์, 2528.
- . วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2547.
- . วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2547.
- บุญช่วย โสวัตร. ทฤษฎีดุริยางค์ไทย. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2539.
- บุญเลิศ จันทร. แคนดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์, 2531.

- ปิยพันธ์ แสนทวีสุข. **การวิจัยคุรียางคศิลป์**. เอกสารประกอบการสอนวิชา 0601302. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์, 2549.
- ปุกณรัตน์ พิชญ์ไพบูรณ์. **คอมพิวเตอร์กราฟิกส์สำหรับการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- เผชญู กิจระการ. **“ดัชนีประสิทธิผล,”** ใน เอกสารประกอบการสอนวิชา 503710. หน้า 11-14. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- พิเศษ ภัทรพงษ์. **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชากีตาร์เบื้องต้นสำหรับผู้เรียนกลุ่มสนใจ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เพชรสุดา ภูมิพันธ์. **การสร้างชุดจุลบทเรื่อง การสีซอด้วงวิชาปฏิบัติเครื่องสายไทยสำหรับนักศึกษาวิชาเอกดนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ไพบุลย์ คำกันยา. **การสร้างชุดสื่อประสมที่มีประสิทธิภาพกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องสหกรณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2531.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2548.
- รองรัตน์ แก้วบุปผา. **การพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะพื้นฐานทางดนตรี สำหรับนักเรียนวัยรุ่น-ตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2536.
- วารุณี ทรัพย์มั่งมี. **การสร้างชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.
- วิมลศรี อุปรมัย. **ดนตรีในระบบการเรียนการสอน** กรุงเทพฯ : รวมใจสหกิจ, มปป.
- วิทยาลัยคุรียางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. **ประชุมวิชาการดนตรี ครั้งที่ 5**. มปท, 2547.
- วัฒนธรรมแห่งชาติ,สำนักงาน. **แบบฝึกดนตรีด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2544.

- ศรีณย์ นักรบ. **ประวัติศาสตร์ดนตรี**. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 0601103.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- ศรีศักดิ์ วลีโกดม และคณะ. **ดนตรีและนาฏศิลป์กับเศรษฐกิจและสังคมสยาม**. กรุงเทพฯ :
เรือนแก้วการพิมพ์, 2535.
- ศศิธร เชื้อนแก้ว. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้สื่อประสมกับการสอนตามปกติ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- สังต์ ภูเขาทอง.(2532) **การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
สฤษฎิชา โปธิดอกไม้.(2563) **การพัฒนาชุดฝึกทักษะการตีกลองชุดขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิจิตรธรรม แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน**.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. **ดุริยางค์ไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุดารัตน์ ชาญเลขา. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาขับร้องไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียนด้วยชุดการสอนจุลบทกับการสอนปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุดใจ ทศพร และคณะ. **ดนตรีและนาฏศิลป์ ม.3**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2548.
- สุทธิรา แก้วมณี. **ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- สมนึก ภัททิยธนี. **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2544.
- สมศักดิ์ สนใจ. **การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ตสากลในรายวิชา ดศ.1114 คีตศิลป์สากล 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- สมศักดิ์ พนเสาวภาคย์. **การศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ เรื่อง เพลงไหมโรงร่มเกล้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- เสวี เย็นเปี่ยม. **การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาดนตรีไทยเรื่อง การตีฆ้องวงใหญ่ โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน. **ชุดการสอน**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- สุกิจ พลประถม. **ดนตรีพื้นบ้านอีสาน**. อุตรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, 2538.
- สำเร็จ คำโมง. **ดนตรีอีสาน**. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2538.

อนันต์ สบฤกษ์. **บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง ศัพท์สังคิตดนตรีไทย ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ.2530.**

ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535.

อัมพร กุลาเพ็ญ. **การพัฒนาชุดสื่อประสมประกอบการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
เรื่องศาสนาในประเทศ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.**

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

อำไพวรรณ ศรีวรรณ. **การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์.**

ปริญญาานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์,
2547.

Chen, Yu-Chuan, Cheng, Fung-Ching. "A Survey Study of Taching Music Improvisation for Music Teachers at the Elementary School in Kaohsiung Region," APSMER 2007 The 6th Asia- Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Lum Chee Hoo. "Musical Networks of Children: Perspectives on Ther Diverse Musical Identities and Learning Modes," APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Mohd Hassan Abdullah. "Music Education in Malaysian Public School: Implementation, Issues and Challenges," APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Pei-Hsuan Huang. "A Case Study of Elementary Music Teachers Developing Teaching Portfolios for Assessing Students' Music Learning," APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Smith, Kenneth Harold. " The Effectiveness of Computer-assisted Instruction on the Development of Reading Skills Among Middle School Instrumental Students,"
Dissertation Abstracts International. 63(11) : 3891-A ; May, 2003.

Wu Chiu-Fan, Fung-Ching Cheng. "The Relationship Between Learning Attitude and Achievement of Music Learning on Musc Talented Students in Elementary

Schools,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Wu Fei. “The Comparative Study on the School Song of China in the Beginning of 20th Century and the School Song of Japan during the Meiji Period,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Yasuko Murakami. “A Case Study of Young Children’s Sound Listening,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Ying-Jung Hsieh, Shu-Ching Lin. “Investigation of the Musically Talented Senior High School Students’ Further Study Choices,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน
สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย ชนไฟโรจน์ ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาดนตรีพื้นบ้านอีสาน ปี ๒๕๖๒
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หิรัญ จักรเสน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ดร.ณัฐวุฒิ ภูมิพันธ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
5. รองศาสตราจารย์ อติพันธ์ แก้วนิล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ วธ ๐๘๐๙ / พิเศษ

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
ถนนกองพลสิบ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เจริญชัย ขนไพโรจน์

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน พลเขต วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งได้รับทุนวิจัยด้านการเรียน การสอน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วนั้น

เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทางวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่งจึงใคร่ขอความ อนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำ วิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภรากร พานิชกิจ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ที่ วธ ๐๘๐๙ / พิเศษ

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
ถนนกองพลสิบ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน พลเขต วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งได้รับทุนวิจัยด้านการเรียน การสอน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วนั้น

เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทางวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดีจึงใคร่ขอความ อนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำ วิจัยในครั้งนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภรกร พานิชกิจ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ที่ วธ ๐๘๐๙ / พิเศษ

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
ถนนกองพลสิบ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ อุดินันท์ แก้วนิล

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน พลเขต วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวตดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งได้รับทุนวิจัยด้านการเรียน การสอน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วนั้น

เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทางวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดีจึงใคร่ขอความ อนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำ วิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภกร พานิชกิจ)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ที่ วธ ๐๘๐๙ / พิเศษ

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
ถนนกองพลสิบ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ศิริฎ จักรเสน

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน พลเขต วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งได้รับทุนวิจัยด้านการเรียน การสอน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วนั้น

เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทางวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดีจึงใคร่ขอความ อนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำ วิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภกร พานิชกิจ)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ที่ วธ ๐๘๐๙ / พิเศษ

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
ถนนกองพลสิบ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ณัฐฉาน ภูมิพันธุ์

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน พลเขต วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเป่าโหวตดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งได้รับทุนวิจัยด้านการเรียน การสอน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วนั้น

เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทางวิทยาลัยฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดีจึงใคร่ขอความ อนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือวิจัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำ วิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภกร พานิชกิจ)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 40 ข้อ 4 ตัวเลือก ให้นักศึกษาอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนและเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

2. กำหนดเวลาในการตอบแบบทดสอบด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน 1 ชั่วโมง

*****

1. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ดนตรีที่เกี่ยวกับความเชื่อ
- ข. ดนตรีที่ต้องอนุรักษ์และเก็บรักษา
- ค. ดนตรีที่จัดระบบเสียงได้มาตรฐาน
- ง. ดนตรีประจำท้องถิ่นนั้นๆ

2. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของ ลายเพลงพื้นบ้านอีสาน ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ทำนอง
- ข. จังหวะ
- ค. เสียงประสาน
- ง. ทำนองเพลงที่ไม่กำหนดวรรคตอนที่ชัดเจน

3. ข้อใดกล่าวถึง ดนตรีพื้นบ้านอีสาน ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ใช้ประกอบงานขึ้นบ้านใหม่
- ข. ใช้ประกอบเทคโนโลยี
- ค. เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เก็บรักษา
- ง. การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารมาผนวกกันเพื่อจัดการข้อมูลให้เกิดคุณค่าต่อการนำไปใช้ประโยชน์

แบบประเมินทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ชื่อผู้รับการประเมิน .....

ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ ..... รายวิชา .....

คำชี้แจง

1. การประเมินทักษะ (Skills) เป็นแบบประเมินความสามารถในการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งประเมินโดยผู้สอน

2. โปรดพิจารณาแต่ละข้อคำถามสอดคล้องกับความสามารถของนักศึกษาอย่างน้อยเพียงใด

3. เกณฑ์การให้คะแนนทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

แบ่งการให้คะแนน 2 ส่วน ดังนี้

3.1 รายการประเมิน ระบบเสียงโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน การจับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ลักษณะท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน การไล่เสียงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน การเป่าตามโน้ตกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน 3 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงลายเพลงได้ถูกต้องทั้งหมด

ให้คะแนน 2 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงลายเพลงได้ถูกต้อง

ให้คะแนน 1 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงได้บ้างและต้องปรับปรุง

ให้คะแนน 0 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงไม่ได้

3.2 รายการประเมิน การบรรเลงดนตรีพื้นบ้านอีสาน การอ่านและบันทึกโน้ตลายเพลงพื้นบ้านอีสาน การเป่าลายเพลงเดี่ยวและการบรรเลงรวมวง กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน 3 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงได้ถูกต้องมากกว่า 5 รายการ

ให้คะแนน 2 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงได้ 3-4 รายการ

ให้คะแนน 1 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงได้ 1-2 รายการ

ให้คะแนน 0 หมายถึง ผู้เรียนบรรเลงไม่ได้

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	(3)	(2)	(1)	(0)
ด้านการใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน				
1. ลักษณะท่าทางการจับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน				
2. ลักษณะท่าทางการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน				
3. การใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานกับอุปกรณ์ต่อพ่วงสามารถใช้งานได้				
4. การเก็บดูแลและรักษาเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน				
ด้านการไล่เสียงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน				
5. การสร้างหรือผลิตเสียงดนตรีพื้นบ้านอีสานจากแหล่งกำเนิดอย่างมีคุณภาพ				
6. การไล่เสียงดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบบไล่เสียงขึ้นทีละเสียงและทีละสองเสียงจนครบ				
7. การไล่เสียงดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบบไล่เสียงลงทีละเสียงและทีละสองเสียงจนครบ				
ด้านการบรรเลงเดี่ยวลายพื้นฐาน				
8. การบรรเลงเดี่ยวลายโปงลาง ลายเซ็งโปงลาง โดยรอบแรกร้อยโน้ต รอบที่ 2 บรรเลงเดี่ยวประกอบการเคาะจังหวะด้วยเท้า				
9. การบรรเลงเดี่ยว ลายนกใส่บินข้ามทุ่ง โดยรอบแรกร้อยโน้ต รอบที่ 2 บรรเลงเดี่ยวประกอบการเคาะจังหวะด้วยเท้า				
10. การบรรเลงเดี่ยวลายเตี้ยธรรมดา ลายเตี้ยโขง ลายเตี้ยพม่า โดยรอบแรกร้อยโน้ต รอบที่ 2 บรรเลงเดี่ยวประกอบการเคาะจังหวะด้วยเท้า				
11. การบรรเลงเดี่ยวลายลมพัดพร้าว โดยรอบแรกร้อยโน้ต รอบที่ 2 บรรเลงเดี่ยวประกอบการเคาะจังหวะด้วยเท้า				

ด้านการบรรเลงรวมวง				
12. การบรรเลงรวมวงลายโป่งกลาง ลายเซ็งโป่งกลางโดยรอบแรกร้องโน้ต รอบที่ 2 รวมวงประกอบกลองหาง พิณเบส ฉาบ ฯลฯ				
13. การบรรเลงรวมวงลายนกใส่บินข้ามทุ่ง โดยรอบแรกบรรเลงทำนองเครื่องมือเดียว รอบที่ 2- 3 บรรเลงรวมวงพร้อมกันทุกเครื่องประกอบกลองหาง พิณเบส ฉาบ ฯลฯ				
14. บรรเลงรวมวงลายเตี้ยธรรมดา โดยรอบแรกบรรเลงทำนองเครื่องมือเดียว รอบที่ 2- 3 บรรเลงรวมวงพร้อมกันทุกเครื่องประกอบกลองหาง พิณเบส ฉาบ ฯลฯ				
15. บรรเลงรวมวงลายเตี้ยโง้ง โดยรอบแรกบรรเลงทำนองเครื่องมือเดียว รอบที่ 2- 3 บรรเลงรวมวงพร้อมกันทุกเครื่องประกอบกลองหาง พิณเบส ฉาบ ฯลฯ				
16. บรรเลงรวมวงลายเตี้ยพม่า โดยรอบแรกบรรเลงทำนองเครื่องมือเดียว รอบที่ 2- 3 บรรเลงรวมวงพร้อมกันทุกเครื่องประกอบกลองหาง พิณเบส ฉาบ ฯลฯ				
17. บรรเลงรวมวงลายลมพัดพร้าว โดยรอบแรกบรรเลงทำนองเครื่องมือเดียว รอบที่ 2- 3 บรรเลงรวมวงพร้อมกันทุกเครื่องประกอบกลองหาง พิณเบส ฉาบ ฯลฯ				
18. บรรเลงรวมวงทุกลายเพลง ๆ ละ 2 รอบ จนครบทุกลายเพลง โดยบรรเลงรวมวงพร้อมกันทุกเครื่องประกอบกลองหาง พิณเบส ฉาบ ฯลฯ				
ด้านการบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ				
19. การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะเช่น กลองหาง รำมะนา ฉาบ ฯลฯ				
20. การบรรเลงพิณเบสประกอบการรวมวง				

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. การตอบแบบสอบถามขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นตัวเลือกที่เหมาะสม หากมีข้อเสนอแนะหรือข้อมูลเพิ่มเติมขอให้ท่านให้เขียนเพิ่มเติมได้ในตอนที่ 3

3. ความพึงพอใจต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานหมายถึง ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการใช้ชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสานโดยจำแนกเจตคติต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านเนื้อหาการเรียน

3.2 ด้านกิจกรรมการเรียน

3.3 ด้านการออกแบบสื่อ

3.4 ด้านการออกแบบชุดฝึกทักษะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง

2. สถานภาพ

คณะ คณะศิลปนาฏดุริยางคศิลป์

ชั้นปีที่ ชั้นปีที่ 1

ความพึงพอใจชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านเนื้อหา					
1. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหามีการเรียงลำดับเป็นขั้นตอน					
2. การนำเสนอเนื้อหาถ่ายทอดความเข้าใจ					
3. แหล่งเรียนรู้ที่จัดไว้เพียงพอต่อการแก้ปัญหา					
4. ภาษาที่ใช้ถ่ายทอดความเข้าใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
5. สื่อที่ใช้มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน					
6. การนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อมีความน่าสนใจช่วยส่งเสริมความเข้าใจได้ดี					
ด้านกิจกรรมการเรียน					
7. กิจกรรมการเรียนทำให้ได้ความรู้และเข้าใจง่าย					
8. กิจกรรมการเรียนมีความหลากหลายและเหมาะสม					
9. นำเสนอกิจกรรมการเรียนเป็นขั้นตอน					
10. กิจกรรมการเรียนรู้นบนเว็บ สามารถเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากรภายนอกเว็บในการค้นคว้าเพิ่มเติมได้					
11. กิจกรรมการเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและสะดวกกว่าเรียนตามปกติ					
ด้านการออกแบบ					
12. สื่อที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหา					
13. สื่อที่ใช้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน					
14. การออกแบบเว็บมีความสวยงาม เร้าความสนใจ					
15. ข้อความและภาพสื่อความหมายชัดเจนและเข้าใจง่าย					
16. ผู้เรียนสามารถศึกษา ทบทวนเนื้อหาได้โดยสะดวก					
17. การเรียนรู้โดยใช้บริบทปัญหาใกล้เคียงกับสภาพจริงในเนื้อหาของรายวิชาโหวด					
18. ฐานการช่วยเหลือส่งเสริมในการคิดแก้ปัญหา					
19. การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญภายนอกช่วยให้					

ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์					
20. การร่วมมือกันภายในกลุ่มช่วยให้ได้แสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันแก้ปัญหา					
21. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะดนตรีของผู้เรียน					
22. ได้รับแนวคิดและแนวทางในการเสริมสร้างทักษะด้านดนตรีที่บ้านอีสาน					
23. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียน สามารถนำไปสู่การเสริมสร้างพัฒนาทักษะดนตรีที่บ้านได้					
24. การเรียนนี้ นักศึกษาได้รับประโยชน์ในระดับใด					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์
ตอบแบบวัดความพึงพอใจในครั้งนี้

ภาคผนวก ค
คุณภาพของเครื่องมือ

แบบประเมินคุณภาพด้านทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแบบประเมินคุณภาพโมเดล

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
5	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
6	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
7	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
8	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
9	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
10	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
11	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
12	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
13	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
14	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
15	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
16	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
17	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
18	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
19	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
20	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
21	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
22	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
23	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
24	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
25	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
26	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
27	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
28	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
29	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
30	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

แบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
6	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
7	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
8	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
9	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
10	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
11	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
12	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
13	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
14	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
15	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
16	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
17	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
18	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
19	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
20	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

แบบสอบถามความพึงพอใจชุดฝึกทักษะโหวด

ค่าดัชนีความสอดคล้องของ คำถามแบบสอบถามความพึงพอใจ

กรอบการวัด ความพึงพอใจ	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	ค่า IOC	ผลการพิจารณา
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านเนื้อหา	1	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
	2	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
	3	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
	4	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
	5	1	0	1	2	0.67	สอดคล้อง
ด้านกิจกรรม	6	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
	7	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
	8	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
	9	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	10	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

1. ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม

ความต้องการ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	การแปลผล
ด้านกิจกรรมบนเว็บ	1	.411	ใช้ได้
	2	.252	ใช้ได้
	3	.411	ใช้ได้
	4	.496	ใช้ได้
	5	.367	ใช้ได้
	6	.645	ใช้ได้
	7	.379	ใช้ได้
ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์	8	.599	ใช้ได้
	9	.599	ใช้ได้
	10	.738	ใช้ได้
	11	.690	ใช้ได้
	12	.436	ใช้ได้
	13	.612	ใช้ได้
ด้านการกำหนดเนื้อหา	14	.657	ใช้ได้
	15	.657	ใช้ได้
	16	.711	ใช้ได้
	17	.524	ใช้ได้
	18	.692	ใช้ได้
	19	.743	ใช้ได้
ด้านแหล่งทรัพยากรบนเว็บ	20	.679	ใช้ได้
	21	.679	ใช้ได้
	22	.679	ใช้ได้
	23	.620	ใช้ได้
	24	.504	ใช้ได้

ความต้องการ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	การแปลผล
ด้านยุทธวิธีในการเรียนบนเว็บ	25	.680	ใช้ได้
	26	.680	ใช้ได้
	27	.646	ใช้ได้
	28	.728	ใช้ได้
	29	.769	ใช้ได้
ด้านกระบวนการเรียนบนเว็บ	30	.533	ใช้ได้
	31	.549	ใช้ได้
	32	.549	ใช้ได้
	33	.767	ใช้ได้
	34	.606	ใช้ได้
	35	.644	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2. ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

กรอบการวัด	ข้อที่	สภาพปัจจุบัน	ระดับความ ต้องการ	การแปลผล
		ค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก	
ด้านความรู้	1	.577	.637	ใช้ได้
	2	.700	.637	ใช้ได้
	3	.463	.293	ใช้ได้
	4	.511	.482	ใช้ได้
	5	.621	.349	ใช้ได้
	6	.577	.369	ใช้ได้
	7	.675	.534	ใช้ได้
	8	.80	.349	ใช้ได้
	9	.613	.333	ใช้ได้
	10	.80	.301	ใช้ได้
ด้านทักษะ	11	.768	.742	ใช้ได้
	12	.696	.794	ใช้ได้
	13	.687	.733	ใช้ได้
	14	.80	.508	ใช้ได้
	15	.766	.733	ใช้ได้
	16	.788	.733	ใช้ได้
	17	.741	.507	ใช้ได้
	18	.80	.682	ใช้ได้
ด้านเจตคติ	19	.804	.688	ใช้ได้
	20	.784	.679	ใช้ได้
	21	.80	.764	ใช้ได้
	22	.750	.377	ใช้ได้
	23	.628	.411	ใช้ได้
	24	.582	.396	ใช้ได้
	25	.583	.454	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามสมรรถภาพปัจจุบัน เท่ากับ .92

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามสมรรถภาพระดับความต้องการ เท่ากับ .96

3. คะแนนทดสอบด้านทักษะดนตรีที่บ้านอีสาน ก่อนและหลังการฝึก

คนที่	ก่อนการฝึก	หลังการฝึก	ผลต่าง
1	36	48	12
2	26	45	19
3	26	47	21
4	20	47	27
5	20	38	18
6	34	46	12
7	20	44	24
8	29	48	19
9	16	46	30
10	19	47	28
11	23	42	19
12	24	47	23
13	23	50	27
14	24	45	21
15	24	47	23
16	27	43	16
17	21	46	25
18	13	46	33
19	22	45	23
20	27	44	17

ภาคผนวก จ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

1.1 ผศ.ดร. วีรยุทธ ชูติมารังสรรค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

1.2 ดร.ทองมี ละครพล

คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
วิทยาเขตสุรินทร์

1.3 ดร.ณัฐวุฒิ ภูมิพันธ์

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

2. รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบสอบถาม

2.1 ผศ.ดร. วีรยุทธ ชูติมารังสรรค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

2.2 ดร.ทองมี ละครพล

คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

2.3 ดร.ณัฐวุฒิ ภูมิพันธ์

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

3. รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมิน แบบประเมินทักษะดนตรีพื้นบ้านอีสาน

3.1 ผศ. ดร.เจริญชัย ชนไฟโรจน์

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.2 ผศ. ดร. หิรัญ จักรเสน

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.3. รศ. อตินันท์ แก้วนิล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

3.4 นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาดนตรีพื้นบ้านอีสาน

4. รายงานผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน และแบบสอบถาม
ความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการเป่าโหวดดนตรีพื้นบ้านอีสาน

4.1 ผศ.ดร. วีรยุทธ ชูติมารังสรรค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

4.2 ผศ. ดร. หิรัญ จักรเสน

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.3 รศ. อตินันท์ แก้วนิล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี